

WIM BROOS

dubbelman

GOEIE REIS V.V.'ERS!

G.F. CALLENBACH N.V. NIJKERK

GOEIE REIS V.V.V.'ERS!

GOEIE REIS
V.V.V.'ERS!

DOOR

WIM BROOS

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

1. GROTE PLANNEN

't Is half mei en de voorjaarszon lacht vrolijk door de ruiten van de Prinses Marijkeschool. In de hoogste klas is de taalles voorbij — nog drie kwartier, dan luidt de bel en zit de schooldag er weer op. De meisjes en jongens van hoofdonderwijzer Mulder weten het al: volgens de rooster krijgen ze nu vanmiddag nog aardrijkskunde en . . . maar nee, mijnheer schijnt andere plannen te hebben.

„Aardrijkskunde hadden jullie gedacht, hè?” lacht hij wat geheimzinnig. „Nee, dit keer niet. Of ja, toch wel 'n beetje. Maar we blijven vanmiddag eens dicht bij huis; 't is voldoende als jullie alleen de kaart van Nederland voor je neemt.”

Hé, wat vreemd. Nederland en zijn provincies hebben ze al lang gehad, Europa en de andere werelddelen ook bijna. Zouden ze misschien een repetitie krijgen? Wat 'n strop — niemand heeft erop gerekend!

Maar als mijnheer Mulder de benauwde gezichten van zijn leerlingen ziet, stelt hij hen gerust. „Nee, schrik maar niet, jongens, geen onverwachte repetitie, hoor. 't Zal best meevallen.”

Dan gaat hij er gezellig bij zitten, boven op de voorste bank. „Zo, schuif es wat op zij, Bert. Laten jullie de atlas nog maar even dicht en vertel me eerst eens hoe het met jullie vakantieplannen staat.”

Vakantieplannen? 't Blijft stil in het lokaal. Buiten fluit een merel zijn hoogste lied, maar in de klas zegt niemand wat. Allemaal staren ze met verwonderde ogen naar mijnheer, die met een tinteling van plezier achter zijn brilleglazen van de één naar de ander kijkt.

„Nou, zeg es wat. Jullie spelen allemaal stommetje! Hebben jullie al plannen voor de zomer? Wie gaat er met vader en moeder uit, wie gaat uit logeren of kamperen?”

Aarzelend komen dan de tongen los en 't blijkt dat nog maar weinigen weten hoe zij de vakantie zullen doorbrengen.

„Wel, luister dan eens goed. Over twee maanden gaan jullie bijna allemaal van school en ligt de klas dus uit elkaar. Maar nu heb ik een plannetje bedacht; een plannetje om in de vakantie nog één week samen te zijn. Wat zouden jullie ervan denken om met elkaar een grote fietstocht te maken? Ik had gedacht een trektocht door Nederland, van de ene plaats naar de andere, een week lang. Hoe lijkt jullie dat?”

Plotseling klaren de gezichten op. Een trektocht door Nederland op de fiets? Nou, daar hebben ze natuurlijk allemaal zin in en Herman Dogger flappt er meteen uit: „Reuze, meneer! Ik ga mee!” Van louter plezier geeft hij Dick, z'n buurman, een por in zijn ribben. „Zit niet zo suf te kijken, jô! Of heb jij er soms geen zin in? Nou, ik wel! Schrijf mij maar op, meneer!”

't Is ineens uit met de rust en de stilte. „Hoi, een trektocht,” klinkt het uit een paar meisjesmonden. „Leuk, zeg, een fietstocht met z'n allen.” En Hermien vraagt meteen of ze ook gaan kamperen.

„Nee, luister maar, dan zal ik jullie vertellen hoe ik 't gedacht had. 't Is natuurlijk maar een voorlopig plan, dat we altijd nog kunnen veranderen. Mijn bedoeling was om een week weg te gaan, van zaterdag tot zaterdag bijvoorbeeld. En dan slapen we 's nachts in jeugdherbergen, dat zijn prettige en goedkope tehuizen voor de jeugd, die overal in Nederland en in het buitenland te vinden zijn. We kunnen er ontbijten en 's avonds warm eten en krijgen nog een lunchpakket mee voor onderweg. Bekijken jullie nu de kaart van Nederland maar eens, dan gaan we de tocht alvast op papier maken.”

Alle hoofden buigen zich aandachtig over de atlas. 'n Fijne aardrijkskundeles vanmiddag! En gespannen luisteren zij naar

het plan van meneer, die 's zaterdagsmorgens dwars over de Veluwe wil trekken naar Gorssel, dicht bij Deventer, waar een jeugdherberg staat. Daar blijven ze dan de zondag over en maandag zakken zij, via Arnhem en Nijmegen, af naar 't zuiden, om tegen de avond in Ubbergen te zijn. Dinsdag nog verder zuidwaarts en wel naar Beegden bij Roermond in Midden-Limburg. Woensdag gaat de tocht dan naar Vught en donderdag naar Chaam in West-Brabant, vlak aan de Belgische grens. Vrijdag naar Arkel bij Gorinchem, waar zo mogelijk nog het slot Loevestein bezichtigd wordt. Dan is het alweer zaterdag geworden en wacht nog de laatste ruk naar huis, naar hun Utrechtse dorp.

„Zo, dat is het,” zegt mijnheer. „Hoe lijkt jullie zo'n tocht?”

Nou, dat hoeft hij niet te vragen. De hele klas is enthousiast over het plan en nu komen de vragen los. Wanneer gaan ze en mag iedereen mee? En . . . wat kost het?

Dat laatste is natuurlijk erg belangrijk!

„Tja, wat kost het?” Mijnheer Mulder krabt zich eens achter 't oor. „Kijk, precies kan ik het nog niet zeggen, maar dit is zeker: niet meer dan vijftig gulden voor de hele week, alles inbegrepen, dus slapen, brood en warm eten in de jeugdherbergen. Ik heb uitgerekend dat we dit bedrag bijna kwijt zijn aan deze vaste kosten, maar er komt natuurlijk nog wel wat bij. We moeten ons laten inschrijven bij de Nederlandse Jeugdherberg Centrale en dan willen we onderweg toch ook wel eens wat bekijken, waarvoor entreegeld betaald moet worden. Bovendien, als je zo'n hele dag op pad bent, heb je ook best eens zin in een glas limonade of een ijsje, waar of niet?”

Instemmend geknik. Mijnheer denkt ook overal aan!

„Ik ben dus bang dat we aan vijftig gulden nog wat te kort komen en toch wil ik liever niet hoger gaan. En daarom heb ik nog een plannetje: als jullie nu in de komende twee maanden eens flink je best deden met het verzamelen van oud papier, vonden en lompen, dan verkopen we dat. Die rommel is weer aardig

geld waard en wij krijgen daarmee een extraatje om fijn van uit te gaan.”

„En wanneer is het, meneer?” wil Mieke van Haren weten.

„Ik had gedacht de eerste volle week van de grote vakantie, dat wordt dus eind juli. Maar ik wil wel zo gauw mogelijk weten wie er meegaan, want als je met een groep in de jeugdherbergen komt, moet je dat vroegtijdig bespreken. Anders is het huis vol en grijpen we ernaast.”

„Gaat u zelf ook mee?” informeert Ab Dingemans.

„Ja, volgens voorschrift moet een volwassene als leider meegaan, dat ben ik dus. En als de groep uit jongens en meisjes bestaat, ook een leidster. Wat zouden jullie ervan denken als m'n vrouw dan van de partij is?”

De meisjes glunderen al. Leuk als mevrouw Mulder ook meegaat! Zo blijven ze nog een poosje praten en de tijd voor deze „aardrijkskundeles” vliegt voorbij! Nog eens maken ze de tocht op de kaart en mijnheer wijst erop, dat de dagelijkse afstanden op de fiets niet bijzonder groot zijn.

„Dat heb ik met opzet zo uitgekiend, jongens,” zegt hij. „Het fietsen en het trekken moet een plezier zijn voor allemaal. En daarom maken we er geen „Ronde van Nederland” van, geen jakker- en racepartij. We doen het kalm aan, maken omweggetjes door fiets- en binnenpaden te nemen, stappen af als we op een mooi plekje zijn en nemen de tijd om al die onbekende dorpen en steden waar we doorkomen op ons gemak te bekijken. Zo genieten we het meest, vooral van het natuurschoon.

Gods wondermooie schepping is het waard om rustig in je op te nemen! Nu, 't wordt zo zoetjesaan weer tijd om te eindigen. Heeft nog iemand iets te vragen? Nee? Nou, dan krijgen jullie allemaal een papier mee voor je ouders. Daar staat alles in 't kort op getikt wat we nu vanmiddag besproken hebben. Zij kunnen dan zelf lezen en beslissen of je mee mag. Er zit 'n strook aan die ingevuld moet worden en 'k zou zeggen: over uiterlijk tien dagen moet je, als je toestemming hebt van thuis, die stro-

ken bij mij inleveren. Willen je vader en moeder dat ik eens met hen kom praten, zeg 't mij dan maar. En verder: goed je best doen met het inzamelen van oud papier! Hoe meer we bijeen krijgen, hoe goedkoper we uitgaan!"

Dan zingen ze samen nog een lied, mijnheer dankt God voor deze schooldag — en weg zijn ze. Gauw naar huis om te vertellen van het grote plan en om te vragen of ze mee mogen! Maar vijftwintig gulden is een heel bedrag . . .

2. HET PLAN WORDT WERKELIJKHEID

Ja, vijftientig gulden is een heel bedrag.

En daarom moet mijnheer Mulder, op verzoek, zo hier en daar wel eens met de vaders en moeders gaan praten, voordat de strookjes worden ingevuld. Maar binnen een week is het eerste tiental toch „geboekt”.

En Aart Roelofs is de elfde. Met zijn moeder is mijnheer ook gaan praten, maar niet op verzoek. Hij wist tevoren wel dat zij die vijftientig gulden onmogelijk kon missen: van een weduwe met een klein inkomen is dat te veel gevraagd. Maar 't is Aarts laatste kans op een fijne vakantie; hij zal zo gauw mogelijk naar een baas moeten om voor het grote gezin wat bij te verdienen. En daarom vindt mijnheer dat ook hij mee moet.

Juist hij! En 't geld dan? Dat komt wel voor elkaar; daarover hoeft moeder Roelofs zich geen zorgen te maken. De papieractie brengt flink wat geld op en verder . . . „Laat dat nou maar aan mij over,” zegt mijnheer, „dat weet ik wel te fiksen! Hier mag het geld geen rol spelen.”

En Aart springt een gat in de lucht, als hij hoort dat-ie ook mee mag! Had-ie nooit durven denken! Maar wie die vijftientig gulden betaalt, blijft een geheim tussen zijn moeder en mijnheer Mulder . . .

Nu zijn ze met z'n elven en als op 't nippertje zich ook nummer twaalf nog aangemeld heeft, is het dozijn vol. Vijf meisjes en zeven jongens. Met de leider en de leidster erbij zullen zij dus met z'n veertien gaan trekken.

Mijnheer kan nu de plannen verder uitwerken en de nodige regelingen treffen. En 'n paar weken vóór de vertrekdag komen

ze allemaal bij elkaar in het meestershuis. Vergadering! Met goed nieuws: in alle zes jeugdherbergen is plaats voor hen. De tocht kan dus volgens plan doorgaan. Hoera!

Maar wat zijn eigenlijk jeugdherbergen? Onder het genot van een fijn glas limonade vertelt mijnheer er iets van. Het zijn geen goedkope hotels, maar eenvoudige gezellige tehuizen, met aan het hoofd een herbergvader en -moeder. Zonder personeel! De gasten moeten zelf meewerken om de boel netjes en schoon te houden. Saamhorigheid en kameraadschap zijn de kenmerken van de ware trekker! In de jeugdherberg — maar ook onderweg.

Nou, dat lijkt het twaalfstal wel!

Dan bespreken zij de praktische dingen. De fietsen moeten natuurlijk prima in orde zijn. Mijnheer zal tevoren alle karretjes keuren, vooral op de banden en de remmen, en 't zal een strenge keuring zijn! Een lijstje van wat zij beslist mee moeten nemen, ligt voor ieder klaar. Niet te veel geld, staat er met dikke letters onder!

Waarom? „Wel, dan kun je ook niet veel verliezen,” zegt mijnheer. „Want we spreken dit af: we maken er geen snoeptocht van! Als we onderweg wat gebruiken, een ijsje bijvoorbeeld of limonade, doen we dat allemaal en ik betaal uit de grote kas. Dat is de gemeenschapszin waar wij 't straks over hadden! Neem alleen wat geld mee voor ansichtkaarten en postzegels — afgesproken? Maar nu wat anders: wie van jullie weet een leuke toepasselijke naam voor onze trekkersclub?”

Een naam — nou, dat is niet zo gemakkelijk! Er wordt geducht gepeinsd; de één weet dit en de ander dat: „Dubbel zes,” bedenkt Dick, „het dozijn vol”, meent Wil — maar die namen worden verworpen. Ze zijn immers met z'n veertien? „De vrolijke zwervers” zegt eigenlijk ook niet genoeg, evenmin als T.O.S., Trekkers Op Stap.

„Fietsclub „De krakende ketting”,” grapt Ab, en dan steekt ineens Douwe zijn vinger op. „Ik weet het meneer,” zegt hij triomfantelijk, maar laat er meteen op volgen: „O nee, dat klopt niet.”

„Wat had jij dan bedacht?”

„V.V.V., meneer: Veertien Vrolijke Fietsers, maar... eh...”

„Nee, dat klopt zeker niet. Fietsers schrijf je nog altijd met een F, jammer, jô! Maar kunnen we voor die laatste V geen ander woord bedenken?”

Nieuw gepeins. Veertien Vrolijke Vagebonden, Vluchtelingen, Vaderlanders, Vreemdelingen, Vluggertjes — nee, 't moet wat anders zijn. „Vlegels!” flappt Ab eruit, maar dat komt natuurlijk

helemaal niet in aanmerking! Vakantiegangers dan? Ja, dat lijkt beter.

„Ik weet het,” merkt dan mevrouw Mulder ineens op, „waarom geen „Vrienden”? V.V.V.: Veertien Vrolijke Vrienden, dat klinkt!”

Ja, daar zijn ze 't allemaal over eens. Dat klopt precies: ze zijn met z'n veertienen, ze zijn vrolijk en ze zijn vrienden!! En zo wordt besloten: de Fietsclub V.V.V. is geboren en gaat trekken!

De grote dag nadert nu snel. De meisjes en jongens van de hoogste klas sluiten met een afscheidsavondje dit hoofdstuk „School” in hun levensboek af en zullen na de grote vakantie een nieuw beginnen. Maar al gaan zij nu uit elkaar, de V.V.V.'ers zullen nog één week samen blijven. Nog 'n paar dagen en dan . . .

Vrijdagmiddag houdt mijnheer fietseninspectie op het schoolplein. Niets ontgaat zijn keurende ogen en handen en . . . hij is tevreden over de stalen rossen die zij een week lang zullen berijden. In school spreken zij dan nog even de laatste dingen af. „Morgenochtend om 8 uur wordt op het Kerkplein gestart, is dat oké?”

Natuurlijk, hoe vroeger hoe liever. Hebben ze een fijne lange dag!

„En denk erom,” zegt mijnheer, „steeds met z'n tweeën rijden en voldoende afstand houden.” Hij zelf rijdt voorop, zijn vrouw sluit de rij. „En let op de fluitsignalen: één stoot betekent achter elkaar gaan rijden, twee stoten wil zeggen „vaart minderen” en drie is „stoppen”.”

„Dan hoop ik,” besluit de leider als er niets meer te bepraten valt, „dat we met elkaar een fijne week zullen hebben. Liefst met veel zon natuurlijk, maar ook zonder zon kunnen we genieten. Dat hangt helemaal van jullie zelf af. Breng morgenochtend je beste humeur mee en bewaar dat de hele week. We zijn vrolijk, we zullen veel zingen onderweg, maar we zijn ook vrienden en vriendinnen voor elkaar. En toon door je gedrag en houding onder-

weg en in de jeugdherbergen dat we christen-jongeren zijn. Geen stijve saaie Pieten, maar vrolijke en vriendelijke jongens en meisjes, opgewekte kameraden voor elkander. Juist wij moeten een voorbeeld zijn voor anderen! Spreken we dat af? En zullen we nu, vóór we uiteengaan, God om een zegen vragen over onze tocht?"

Dan buigen zij hun hoofden en vouwen de handen. En in eenvoudige woorden vraagt mijnheer aan de hemelse Vader of Hij met hen mee wil gaan op reis. Of Hij hen wil bewaren en zegenen in de komende dagen en hen allen weer veilig thuis wil brengen. Dit is een goed begin van hun tocht. Het beste begin . . .

Op het anders zo stille Kerkplein is het zaterdagochtend al vroeg een hele drukte. Mèt hun zwaarbeladen fietsen zijn alle V.V.V.'ers natuurlijk tijdig present: mevrouw en mijnheer Mulder, Aart, Douwe, Bert, Ab, Dolf, Dick en Herman. En van de meisjes mankeert ook niemand: Mieke, Wil, Hermien, Josje en Ank. Veertien vrolijke vrienden! En allemaal worden zij uitgeleide gedaan door vaders en moeders, broertjes en zusjes, vrienden en vriendinnen, kennissen en burens. Dit is een gebeurtenis voor het dorp!

Daár klinkt het eerste fluitsignaal: starten! Afscheid nemen! Een laatste zoen hier, een stevige handdruk daar, wensen over en weer van „Goeie reis” en „Tot ziens volgende week”, nog een laatste waarschuwing van bezorgde moeders van „voorzichtig zijn, hoor” — dan springen ze op hun karretjes. En maar bellen, jongens!

Overall in het dorp staan de mensen aan de deur en lachend wuiven zij de luidruchtige troep trekkers vaarwel. Pas voorbij de laatste huizen komt er wat rust en orde in de groep; ieder zoekt een buurman of buurvrouw — en dan gaat het erop los. Richting Amersfoort! De grote tocht is begonnen!

De zon laat zich nog niet zien. Die slaapt schijnbaar nog achter het dikke wolkendek, maar daarom niet getreurd. Vast niet! Dolf

en Herman hebben allebei een mondharmonika en met die muziek zingen de V.V.V.'ers het hoogste lied. Of ze fluiten een deuntje, waarbij de meisjes niet onderdoen voor de jongens!

En als ze in Amersfoort de beroemde kei en de mooie Koppelpoort bekeken hebben, breekt warempel het zonnetje door de wolken. Hoera! Nu op naar Barneveld!

Daar staat de stenen Jan van Schaffelaar aan de voet van de oude toren, waaraan de held zijn faam te danken heeft.

„Weet jij het jaartal nog, Bert?” vraagt mijnheer, die precies de zwakke broeders in de vaderlandse geschiedenis kent.

Bert denkt diep na, zucht eens, maar moet zijn schouders ophalen.

„'k Geloof in vijftienhonderd zoveel, meneer. 1517 of zo iets. Maar het is in elk geval al heel lang geleden. Ik ben er niet bij geweest.”

„Nee, dat geloof ik graag. Maar je bent er lelijk naast, mannetje! Ga je schoolgeld maar terughalen! Wie weet het beter?”

„1482, Jan van Schaffelaar springt van de toren te Barneveld,” spuit Hermien er vlot uit. Zij kent 't hele jaartallenboekje uit haar hoofd.

„O ja, nou weet ik het weer,” herinnert Bert zich. „Dan liever de lucht in, riep-ie en sprong naar beneden!”

Maar nu is Bert helemaal in de bonen. Jan van Schaffelaar was niet dezelfde als Jan van Speijk!

Na het eierendorp is Apeldoorn het eerste doel, maar het ligt nog ver: zeker 'n dikke dertig kilometer. En . . . 't loopt al tegen twaalven, etenstijd! Dus strijken zij ergens neer in een buiten-café-met-speeltuinen en daar zijn de meegenomen boterhammen in een wip verdwenen. En op de wip is het dan fijn spelen!

Veel te vlug moeten zij wippen, glijbanen en schommels verlaten, maar anders komen ze niet in Gorssel vandaag. En dat is toch de bedoeling. Kwiek op de fiets dus — de Veluwe wacht!

Ja, de Veluwe wacht. Maar ook nog iets anders. De trektocht van de V.V.V.'ers, nog maar nauwelijks begonnen, krijgt daardoor haast een ontijdig einde . . .

3. EEN AVONTUURLIJK BEGIN

Het wordt een prachtrit dwars over de „Vale Ouwe” met z'n hei die al gaat kleuren, z'n witblinkende zandverstuivingen en dichte donkere bossen. Wat is die Veluwe ongelooflijk mooi! En wat begint hun tocht goed! Het zonnetje houdt de V.V.V.'ers trouw gezelschap en met de lichte wind in de rug is het uitgezocht fietsweer. Zó moet het de hele week maar blijven!

Maar in de uitgestrekte Soerense bossen komt de eerste pech. Het fietspad slingert zich over een hoge heuvel en bij de „afdaling” is Dick zo eigenwijs om mee te trappen, inplaats van te „freewheelen”. En die snelheid verdraagt zijn ketting niet. Er kraakt en er krakt iets . . . en hulpeloos moet Dick zijn fiets laten uitlopen. Ketting eraf! Stoppen allemaal!

Mijnheer kan het euvel echter snel verhelpen. 't Kost hem alleen 'n paar vuile handen om de olievette ketting, die gelukkig niet gebroken is, weer netjes op haar plaats te krijgen. Ziezo, da's voor elkaar. En voortaan 'n beetje kalmer aan doen, Dick!

De V.V.V.'ers hebben het zich intussen gemakkelijk gemaakt. Ze zijn allemaal moe van de lange trap en het is op 't zachte mos van het bos goed rusten!

Hè, wat is het hier heerlijk stil . . .

Maar plotseling — wat is dat? Er klinkt ergens gerucht, geschreeuw. Dichtbij. Dan een korte scherpe knal. Alsof er geschoten wordt. Nog een schot en nog één. Of is het de echo die in het bos weerkaatst?

Niemand weet het, maar allemaal zijn ze opgesprongen. 't Is ineens gedaan met de rust! Even blijft het weer stil, dan horen ze gekraak van takken en . . . kijk, kijk, daar breekt een man door

't struikgewas! Nu is hij op het fietspad, 'n vijftig meter van hen verwijderd. 'n Moment staat de onbekende stil, kijkt verwilderd naar rechts en naar links — dan komt hij met grote sprongen op het groepje V.V.V.'ers afgestormd. Binnen enkele seconden is hij bij hen — wie is dat, wat wil hij? Verschrikt stuift de troep uiteen als de woeste kerel hen genaderd is. En tegelijk horen zij uit dezelfde richting een gebiedende stem. Kijk, daar komt nog iemand het bos uitgerend, nee, 't zijn er twee. In groene uniform. „Halt!” schreeuwt de voorste. „Sta stil of ik schiet. Halt, politie! Houdt 'm!”

Wie zijn dat? Boswachters, politie? Niemand weet het nog, maar na dat laatste „houdt 'm!” springt mijnheer Mulder naar voren. En vlak voor de vluchteling staat hij 'n ogenblik met uitgespreide armen op het fietspad. Onbevreesd, onversaagd. „Staan blijven!” bijt hij de man toe. „Ze schieten! Hier!”

Maar de woesteling stormt door. „Op zij!” brult hij met een zware vloek. „Op zij!”

Nee, mijnheer gaat niet op zij. Hij blijft staan waar hij staat — en dat wordt hem noodlottig. Want meteen geeft de kerel hem onverwacht zo'n geweldige stomp in de borst, dat hij ruggelings tegen de grond slaat. En doodstil blijft liggen . . .

Gegil van de V.V.V.'ers, geschreeuw van de twee geüniformeerden, die snel naderbij komen. Alleen de vluchtende wildeman trekt zich niets van zijn slachtoffer aan. Hij holt verder het rijwielpad af, langs de fietsen, die onbeheerd tegen de bomen staan en . . . daar grijpt hij er één, springt erop en racet weg!

't Hele drama heeft zich in weinig seconden afgespeeld. De vogel is gevlogen! Kijk, daar gaat-ie in ijtempo het bochtige fietspad af, 'n hoek om . . . weg, foetsie!

Mèt een fiets! Die van Dick!

Maar dat is te veel. In de verwarring van het ogenblik schreeuwt Dolf boven alles uit: „D'r achteraan, jongens! D'r achteraan! Gauw.” En zonder bedenken springt hij op zijn fiets; één, twee

anderen volgen hem. Vlug, vlug achter die kerel aan! Trappen, trappen! Niet bang zijn!

Maar mijnheer Mulder dan? Die ligt daar nog roerloos terzijde van het pad in 't zand. Met gesloten ogen . . .

Mevrouw is reeds naast hem neergeknield. Daar is ook één van de beide boswachters al bij hem; de andere heeft eveneens de eerste de beste fiets gepakt en jaagt achter de jongens aan. En die weer achter de vluchteling!

Het wordt een spannende rit. De boswachter trapt als een bezetene om het drietal in te halen. 't Is te gevaarlijk wat zij doen. Want hij kent de man die zij achtervolgen, goed. Het is een berucht stroper, die nergens voor terugdeinst als men hem te na komt. Weliswaar heeft hij zojuist, toen zij hem betrapten, in de haast zijn geweer weggegooid, maar allicht heeft hij een mes in zijn zak. En wat kunnen 'n paar onervaren jongens tegen zo'n

woesteling uitrichten? Niets — en daarom trapt de man in razende vaart achter de jachtende V.V.V.'ers. Schieten kan hij niet: tussen hem en de stroper zijn de jongens . . . En zijn waarschuwend roepen horen zij blijkbaar niet. Zij móeten die kerel inhalen, kost wat kost. Dolf racet voorop, Bert en Herman hangen aan zijn achterwiel — 't is de rit van hun leven!

En . . . zij lopen langzaam in op de vluchteling, die op de vreemde zwaarbeladen fiets niet zó snel vooruitkomt als hij wel wil. Maar de man is oersterk en trapt wat hij kan. Hij zàl zijn achtervolgers ontkomen — en zo niet, dan zal hij zijn leven duur verkopen . . .

Staannde op de pedalen neemt hij een heuveltje, dan suist hij de helling af. Trappen, trappen! 't Gaat goed zo! Sneller, sneller! Maar dan ineens: krak, krak. Voor de tweede keer loopt de te ruime ketting op Dicks fiets van 't traprad en slingert zich om de achteras — wéér was de snelheid te groot! Maar nu komt die pech goed uit! Behalve dan voor de stroper, die plotseling vaart moet minderen! 't Is verloren . . .

Nee, hij heeft nog een kans. Niet vechten! Tegen die paar jongens zou-ie 't wel durven opnemen, maar achter hen komt de boswachter aangestoven. En die heeft een geweer, hij helaas niet meer . . .

Z'n enige kans is: vluchten. Dus smijt hij vloekend de onbruikbare fiets tegen de grond en rent ijlings het bos in. Lopen nu, lopen!

Maar in minder dan geen tijd naderen zijn achtervolgers. 'n Beetje geschrokken van deze onverwachte wending hebben de jongens de laatste vijftig meter wat kalmer aan gedaan en de boswachter heeft hen nu rap ingehaald.

„Hier blijven jullie,” zegt hij kort, „'t is te gevaarlijk. Waar is-ie gebleven?”

„Daar, mijnheer, kijk, daar loopt-ie,” wijst Bert naar de snel verdwijnende figuur tussen de stammen.

Tot hun geluk is het bos hier niet dicht en groeit er weinig on-

derhout. Dat doet de dappere boswachter besluiten om nog een klein eindje de achtervolging op de fiets voort te zetten. Hup, daar gaat-ie, hotsend en botsend over de ongelijke bosgrond. Niet ver. Nog juist kunnen de ademloos toekijkende jongens zien hoe hij van de fiets springt en zijn geweer van de schouder rukt. Zij horen 'm bulderen: „Sta of ik schiet! Voor de laatste keer, sta!”

Daar gaat zijn geweer omhoog. Recht naar boven. Dan een harde korte knal: een waarschuwingsschot in de lucht. Maar het tweede zal niet de lucht ingaan. Dat zal raak zijn. De stroper weet het — 't is niet zijn eerste kennismaking met de boswachters. Dat tweede zal hem treffen, waarschijnlijk in de benen . . . Nee, hij waagt het niet om nog te proberen tussen de bomen te ontsnappen — hij heeft zijn leven te lief. Dit keer heeft-ie de strijd verloren — en hij blijft staan. Woedend. Vloekend.

„Handen omhoog!” schreeuwt de boswachter en komt voorzichtig naderbij, het geweer in de aanslag. En langzaam gaan de armen van de stroper omhoog — hij moet zich wel overgeven. „Zo, Hannes, eindelijk heb ik je dan te pakken, hè? 't Heeft lang geduurd man, maar nou ben je erbij. Vooruit, terug naar het fietspad. En probeer niet weg te lopen; als ik nog eens moet schieten, is 't meteen raak. Goed begrepen?”

Hannes knikt stom en gaat de aangegeven weg terug. Vijf passen achter hem loopt de boswachter, het geweer schietklaar in de arm. En zo komen zij terug bij de drie V.V.V.'ers, die vol spanning vanuit de verte de arrestatie gevolgd hebben. Dolf moet snel de fiets uit het bos halen en dan gaan zij, vijf man sterk, terug naar het punt waar dit avontuur begonnen is. Lopend natuurlijk. De arrestant voorop, nog steeds met zijn armen omhoog, daarachter de man-met-het-geweer, dan Dolf met Dicks piepende fiets aan de hand en ten slotte Herman en Bert, die elk twee karretjes meevoeren.

Hoe zal het met de anderen en vooral met mijnheer Mulder zijn?

Nog even moeten zij hun ongeduld bedwingen, want 't is te voet een hele tippel. Daarstraks ging 't sneller!

Maar halverwege komt de tweede boswachter hen al tegemoet en hij grinnikt blij als hij die kleine optocht ziet. Zo, dus 't is toch gelukt!

„En hoe is het daar?” vraagt zijn collega. „'k Bedoel met die meener die Hannes tegen de grond sloeg? Is 't erg met hem?”

„Welnee,” lacht de groenjas opgewekt. „Hij was alleen maar even buiten westen door die harde stomp in zijn borst en de val, maar hij is helemaal bij, hoor en voelt zich kiplekker!”

Hè, gelukkig. 't Is de jongens een pak van het hart als zij hun leider weer welgemoed tussen het groepje terugvinden — en die is op zijn beurt blij toe dat het moedige, maar onvoorzichtige drietal heelhuids „op de basis is teruggekeerd”!

Ziezo, ze zijn weer compleet. Mèt de fietsen! Alleen die van Dick is nog onberijdbaar. Maar dank zij de ruime ketting staat Zwarte Hannes, de beruchte stroper, die zich zelfs niet ontziet om reeën te doden, hier nu hulpeloos tussen twee bewakers!

Toch vindt mijnheer het veiliger om de ketting meteen wat straker te spannen, driemaal mag hier geen scheepsrecht zijn!

En als dat karweitje gedaan is, nemen zij afscheid.

„Hartelijk dank voor de medewerking,” zeggen de boswachters, blij dat de man, op wie ze al zo lang geloerd hebben, nu eindelijk in hun macht is. De dappere drie krijgen een extra groet en de waarschuwing om voortaan toch wat voorzichtiger te zijn — dan gaan zij heen, Zwarte Hannes welbewaakt tussen hen in. Maar die is de enige die niet groet!

En de V.V.V.'ers stappen weer op de fiets. Om de verloren tijd in te halen trappen zij in een stevig tempo, via het witte paleis Het Loo, waar zij prinses Wilhelmina echter niet kunnen ontdekken, naar Apeldoorn. En dan wacht Deventer, de oude grijze veste achter de IJsel. Zij neuzen hier even rond, maar verlaten de Koekstad weer spoedig om de weg naar Gorssel in te slaan. En dáár ligt de jeugdherberg, hun eerste pleisterplaats!

't Is „De Kleine Haar”, een voormalig Noors jachthuis, waar de herbergvader hen hartelijk verwelkomt.

Er is nog even tijd om zich te wassen en wat op te knappen. En dan wacht in het dagverblijf de warme maaltijd al. Samen met de andere trekkers smullen ze ervan. Geen wonder na zo'n tocht!

En zo'n avontuur!

De V.V.V.'ers hebben al direct corvee: tafels afruimen en de vuile vaat wassen. En dan is hun eerste werk: een kaart naar huis schrijven. Vader en moeder zijn natuurlijk benieuwd of ze goed zijn aangekomen.

De kaarten worden meteen gepost en ze maken tegelijk nog een wandelingetje in de omgeving. Behalve mevrouw Mulder en Josje. Die hebben een andere taak: zij mogen als eersten het „logboek” verzorgen, een dik dagboek, waarin elke avond de belevenissen van de dag geschreven moeten worden. Met de ingeplakte foto's wordt dat een fijne herinnering voor later. Iedere dag zal het logboek afwisselend door een tweetal worden bijgehouden.

En zo wordt het bedtijd. Maar voordat zij gaan slapen, houdt mijnheer Mulder — met speciale toestemming van de herbergvader — een korte dagsluiting voor zijn groep. Enkele andere trekkers schuiven bij hen rond de tafel en met elkaar zingen zij dan een lied van lof en dank tot God, die hen deze mooie dag gegeven heeft. De leider leest een gedeelte uit de Bijbel, zegt er nog enkele woorden over en na het zingen dankt hij de hemelse Vader voor Zijn zegeningen. En bidt Hem om Zijn bewaring in de komende nacht. Voor hen hier in Gorssel, maar ook voor hen die zij thuis hebben achtergelaten. God is overal . . .

Dan zoeken zij de slaapzalen op: „om tien uur naar bed” is de vaste herbergregel, waarvan niet wordt afgeweken. De acht mannelijke V.V.V.'ers verdwijnen in één der jongensslaapzalen, mevrouw Mulder gaat met de meisjes naar een andere.

Wel te rusten!

En als om halfelf de herbergouders hun laatste ronde maken, lig-

gen ze allemaal in hun slaapzak op één oor. Netjes twee aan twee boven elkaar! 't Is even vreemd zo'n „etagebed", doch al gauw wordt het stil in „De Kleine Haar", waar Veertien Vrolijke Vrienden, maar ook Veertien Vermoeide Vakantiegangers dromen van deze eerste fijne dag en het avontuurlijk begin van hun trektocht.

4. DE HEIDE BRANDT!

De V.V.V.'ers hebben een goede zondag. Heel anders dan thuis natuurlijk, maar daarvoor zijn ze ook met vakantie! Omdat er nog een hele week van fietsen wacht, blijven de karretjes vandaag in de schuur en ze tippelen gezamenlijk naar de dichtstbijzijnde kerk in Bathmen.

Drie kwartier heen en drie kwartier terug! 'n Gezonde wandeling!

En verder dwalen zij wat in de mooie bossen, langs de gele korenvelden en de malse weiden van het vriendelijke Gorsselse land. Ze treffen het: 't is stralend weer vandaag — een echte zonnige zondag! Dat belooft wat voor de komende week!

De avond is zo zacht en zoel, dat zij na de thee hun dagsluiting buiten de jeugdherberg, in de openlucht, kunnen houden. Nu leidt mevrouw Mulder de „hagepreek” en luid schalt hun gezang door het bos. Wat zingt dat fijn zo in de stille schemeravond! Ze kunnen er haast niet genoeg van krijgen en zingen maar door, het ene mooie lied na het andere. Totdat het hoog tijd is om te gaan slapen. En staande in een grote kring danken zij zingend, hand in hand, hun trouwe Vader in de hemel, hoog boven de eerste pinkelende sterren:

'k Wil U, o God, mijn dank betalen,
U prijzen in mijn avondlied.
Het zonlicht moge nederdalen,
maar Gij, mijn Licht, begeeft mij niet . . .

Maandagochtend. Het hele stel is goed uitgerust en als zij ont-

beten en gecorveed hebben, halen ze rap hun stalen paarden van stal. Kwiek de bagage opgeladen, afscheid genomen van de vriendelijke herbergouders en dan: „in 't zaál!” Ze hebben het goed gehad in „De Kleine Haar” — de eerste kennismaking met de jeugdherbergen is best bevallen!

De tocht gaat nu zuidwaarts: via Gorssel eerst naar Zutphen, het aardige IJselstadje met zijn mooie oude gebouwen en torens, waar zij wat ronddwalen en dan is Arnhem 't eerste doel. Maar zij nemen niet de naaste weg. Welnee — terzijde van de grote heerbanen met hun drukke verkeer is het veel mooier! Daar ligt de zuidoostelijke Veluwe met haar bossen en heidevelden, lokkend in de zomerzon. Want wéér schijnt het zonnetje vandaag! Wel waait er een frisse wind, maar dat is juist lekker. Anders zou 't smoorheet zijn!

Vrolijk zingend en fluitend, of alleen maar stil genietend van de mooie natuur, peddelden de V.V.V.'ers via Eerbeek naar Loenen, waar zij pleisteren bij de befaamde waterval — de grootste van Nederland.

„Zet je nu maar schrap, jongens,” zegt mijnheer Mulder als zij weer opstappen. „Dit wordt het mooiste deel van onze dagtocht, maar ook het zwaarste. We krijgen een paar flinke heuvels, zo van tachtig tot honderd meter!”

Hij heeft gelijk. Het is een prachtig gebied, uitgestrekte heidevelden wisselen af met dichte bossen, waar nog herten en wilde zwijnen moeten zitten. Maar het wild laat zich jammer genoeg niet zien!

Zo doorkruisen zij, al zwerfend, de streek en „nemen” heuvel na heuvel, de Geitenberg, de Galgenberg en hoe al die „bergen” nog meer mogen heten. 't Is zwaar trappen — maar de moeite wordt beloond met de mooiste vergezichten!

Nu wacht er nog één bergje voordat zij in de buurt van Arnhem komen: de Zijpenberg, met als hoogste punt de Posbank. Hier is het uitzicht schitterend, wijd golvend strekt zich de kleurige Rhe-

dense heide uit, omsloten door het donkere groen van de bossen. Nooit hebben ze geweten dat Nederland zó mooi is!

De warme lucht hangt trillend boven de hei, de verten zijn wazigblauw van de hitte en . . . hé, wat vreemd is dat: daarginds, onder aan de heuvel, stijgt rook op. Kleine donkere wolkjes kringelen omhoog, maar ze worden snel groter en dichter. Wat zou dat zijn?

Aandachtig tuurt mijnheer door zijn kijker naar het vreemde verschijnsel — en plotseling weet hij het: er is brand. Heidebrand! 't Kan niet missen! En meteen staat zijn besluit vast: „Erop af, jongens! Gauw! Misschien kunnen we de brand nog blussen!” Dat is tegen geen dovemansoren gezegd. Met één sprong zitten ze op de fiets en racen in een wilde rit achter elkaar de heuvel af. Maar 't is toch nog verder weg dan zij daarboven dachten — ze gaan toch wel de goede richting? Ja, hoor, al gauw ruiken ze een scherpe branderige lucht — die kant moeten ze uit. Daar zijn ze door het bos heen — en dan, 'n paar honderd meter verderop, zien ze het: rook, rook en nog eens rook. En vlammen daaronder, kleine dansende vlammen, die van struik naar struik overspringen en de droge hei snel verteren.

Gauw de fietsen aan de kant en erop af! Gevaarlijk? 't Mocht wat — 't is wel fijn om zo'n fikkie te blussen! Maar mijnheer Mulder kent de gevaren van een heidebrand, hij weet hoe ongeloflijk snel het vuur zich verplaatst en hoe moeilijk het is dat goed te doven.

„Voorzichtig, jongens!” gebiedt hij. „Niet al te dicht erbij komen, denk om je kleren! En trek je terug als 't te heet wordt. Allemaal een zakdoek voor je mond, anders stik je van de rook!” Maar wat willen ze eigenlijk beginnen tegen deze brand? Ze hebben niets om mee te vechten, geen brandspuit, geen slangen, geen water! Nee, maar met water valt hier ook niets te bereiken — het enige middel is: de vlammen met een stevige tak uit-slaan. En takken zijn er genoeg in het bos!

Rap snijden ze allemaal een zware bebladerde tak uit 't struikge-

was — dat mag ditmaal! — en dan gaan ze erop af, zakdoek voor de mond.

Kijk, er zijn nog meer mensen bezig, blijkbaar ook vakantiegangers zoals zij. En de V.V.V.'ers volgen hun voorbeeld: in een lange rij naast elkaar trekken zij ten aanval. Maar hoe dichters zij het vuur naderen, hoe langzamer ze vooruit gaan. De hitte komt hen tegemoet en . . . de rook, een vieze vette walm, die op de keel slaat. Ondanks de beschermende zakdoek!

Nu zijn ze er dichtbij. Nog een paar meter. Doorzetten, jongens! Daar zijn de lage vlammen, daar brandt de hei — sla erop! Hoe harder hoe beter!

En ze slaan wat ze kunnen. Pets, pets, pets! De meisjes weren zich even dapper als de jongens, hoog heffen ze allemaal hun takken, dan een korte harde slag naar links, naar rechts, wáár zij de dansende vlammetjes maar raken kunnen. Soms lukt het om een brandende struik te doven, maar 'n ogenblik later slaan de vlammen er opnieuw uit. Of het begint ernaast, ervoor, erachter weer.

't Is haast hopeloos werk, maar ze geven het niet op. En toch . . . toch moeten ze, langzaam maar zeker, terugtrekken. De hitte wordt ondraaglijk, de rook belemmert de ademhaling. Moeten ze dan de hei, de mooie wijde hei, zo maar prijsgeven aan het alles verzengende vuur? En wat zal er gebeuren als de vlammen straks het bos bereikt hebben? . . .

Dan horen zij achter hen, boven het zachte geknetter van de brandende hei, motorgeronk. Er komt iets roods uit het bos: hoera, een brandweerwagen! En nog één — de mannen van de bosbrandweer zijn paraat en beginnen ijlings met het uitladen van gereedschappen, schoppen, spaden en lange stokken met brede waaiers aan het uiteinde: vuurzwepen.

Even houden zij krijgsraad, waarna hun commandant de burgerblussers erbij roept. Ook de V.V.V.'ers drommen om hem heen en luisteren naar zijn bevelen. Nu pas merken zij hoe zwart en vuil ze allemaal zijn! Doet er niet toe, hier moet geholpen wor-

den, ingegrepen voor het te laat is en dit prachtig brok natuurschoon volledig vernield wordt.

Snel geeft de commandant zijn mannen en de burgers aanwijzingen hoe er gewerkt moet worden. In een lange linie optrekken en dan weer proberen de vlammen uit te slaan. Maar ze moeten er vlug bij zijn, want de brand nadert al angstig-dicht het bos. Intussen zullen enkele brandweermannen aan de bosrand de hei uitgraven en een dam van zand opwerpen — misschien dat zó het vuur nog gestuit kan worden. Misschien . . . de commandant zegt maar niet, dat hij er een hard hoofd in heeft — de sterke wind is de grote vijand . . .

Het overleg heeft slechts weinige minuten geduurd, maar in deze korte tijd heeft de brand zich nog razend snel uitgebreid. Over een steeds groter wordende breedte golft de rook, woeden de vlammen in de kurkdroge hei. Maar onversaagd trekt het legertje, nu onder deskundige leiding, ten aanval. Vergeefs! Vergeefs!

Hoe dapper zij ook vechten in de verstikkende rook, in de zengende hitte — het helpt niet. De brand is niet te stuiten. De linie is te dun; telkens weer kruipen de vlammen tussen de blusers door en waar zij vrij spel hebben, zijn ze niet te houden. Verwoed slaan de mannen, de jongens en de meisjes erop los — het is vergeefse moeite. Ze móeten achteruit, stap voor stap, meter voor meter. En 't gaat in de richting van het bos — zullen ze het nog houden?

Nee, ze houden het niet. Helaas niet. Daar gaan al de buitenste uitlopers, wat verspreide vliegdennetjes, in de fik. Hoog schieten de vlammen op, een vonkenregen waaiert de lucht in, de zon tegemoet.

De zon? Nee, die is niet meer te zien. Ze is schuilgegaan achter de dikke rookwolken, die wijd uitdrijven over het geschonden landschap.

Was de wind maar anders! Misschien kon het vuur dan hier, aan de uiterste bosrand, waar de hei minder dicht is en een smalle zandrichel ligt, nog tot staan gebracht worden. Maar de straffe

wind staat pal op het bos en jaagt vlammen en vonken verder. Tot aan de zandstreep, waar nu alle krachten worden samenge-trokken voor een uiterste poging om het vuur een halt toe te roepen.

Waar de brandweerlieden inderhaast een zandstrook gegraven hebben, is de zaak wel safe, maar deze brandgang is te kort. Aan weerszijden grenzen nog honderden meters hei nagenoeg aan de dennen — en hier dreigt het gevaar.

Schoppen moeten ze hebben! Schoppen en spaden om zand op de vlammen te werpen. En bijlen om de verspreide boompjes en struiken om te hakken. Want de brandwachts weten het: die ge-ven de meeste vonken en 'n enkele vonk in de droge dennen kan fataal zijn. En daarom: wie geen schop of bijl hanteert, slaat er geducht op los met tak of vuurzweep — nu gaat het erom!

Letterlijk staan de dappere verdedigers van het bos met hun rug tegen de muur — deze smalle strook van zand, vliegden en hier en daar wat pollen hei is hun laatste schans! Moeten ze deze prijsgeven, dan zijn het bos en wat er nog achter ligt, verloren. En daarom vechten ze verbeterd of hun leven ervan afhangt. Ook de V.V.V.'ers geven geen krimp, al stikken ze bijna in de rook en al zijn ze bek-af van het slaan. Uit moeten de vlammen, uit! Voordat . . .

Pets, pets, pets!

En even lijkt het of zij het vuur kunnen bedwingen. De hitte wordt minder, de rook dunner — maar dan schiet onverwacht de vlam in een eenzame hoge vliegden. In 'n moment staat de boom in lichterlaaie, vonken en brandende takjes vliegen de lucht in, de wind neemt ze mee, blaast ze verder — en plotseling beginnen de voorste bomen van het bos te knetteren. Een speelse vlam springt van tak naar tak — dan is er geen houden meer aan. Het droge dode onderhout is binnen luttele seconden één vuur-zee, die, opgejaagd door de wind, snel van boom tot boom trekt. Hier is geen vechten tegen — de verdedigers moeten vluchten . . . Vluchten voor de vlammen en de enorme hitte van het branden-

de bos. Ze stuiven links en rechts uiteen, anderen rennen de zwartgeblakerde hete hei op, die nog smeult en stinkt. En dan heeft het vuur vrij spel. Geholpen door zijn bondgenoot, de wind, jaagt het door 't dennenbos, alles verterend, alles vernielend.

't Gaat razend vlug en op veilige afstand zien de blussers hoe de vlammen zich met ongelooflijke snelheid voortvreten — 't is een gezicht om bang van te worden.

„De fietsen, jongens, de fietsen!” schreeuwt meneer Mulder plotseling. „Daarginds liggen ze, aan de bosrand! Gauw weghalen, anders verbranden ze mee!”

Ja, de fietsen! Niemand heeft in de felle strijd gedacht aan de karretjes, die ze straks bij 't bos hebben achtergelaten. Gelukkig helemaal aan 't eind, waar het nog niet brandt, maar waar het vuur zeker komen zal. En spoedig!

Hollen, jongens, hollen! Ze moeten de brand vóór wezen, anders zijn de fietsen onherroepelijk verloren. En in een mum van tijd zijn ze bij hun karretjes. Goed, dat mijnheer er nog bijtijds aan dacht! Over weinig minuten zal het vuur ook tot hier genaderd zijn — en wat dan? Aan de andere kant van het pad ligt een eiken- en beukenbos, daarachter weer hei, zo ver het oog reikt. Zal dan dit alles buit van de niets ontziende vlammen worden?... Ze zien in de verte de rode brandweerwagen wegrijden. Zullen ze die maar volgen? De brandweer geeft de strijd natuurlijk nog niet op en allicht kunnen zij nog een handje helpen. Hoe meer hulp, hoe beter! Bovendien wil ieder weten hoe en waar dit eindigt. Vooruit dus!

Allemaal, vuil en wel, klaar? Dan hier vlug het fietspad af. En mijnheer wil al opstappen, als hij ziet dat er nog één fiets tussen de struiken staat. Ze zijn er toch wel allemaal? Snel telt hij het groepje, één, twee, vier, zes, negen, elf . . . dertien. Er mankeert er nog één! Wie is het?

't Blijkt dat Herman Dogger ontbreekt. Waar zit de jongen nu? Is hij niet meegegaan om de fietsen op te halen? Wie heeft hem

dan het laatst gezien? Niemand kan het zich herinneren — alleen Dick meent te weten dat Herman helemaal aan 't eind van de rij geblust heeft.

Mijnheer laat hard en schel zijn fluitje snerpen en nog eens en nog eens. Maar er komt geen antwoord en Herman laat zich niet zien. In de stilte is alleen het geknetter van 't brandende bos te horen . . .

De schrik slaat de leider om het hart. Als de jongen maar niets overkomen is, als hij van angst maar niet het bos ingevlucht is! Dan kan hij levend verbranden, want kijk, de rook wijst uit dat het vuur nu ook op zij woedt. Het hele bosperceel staat in brand en wee degene die door de vlammen ingesloten wordt . . . Wat nu te doen? Hier blijven kunnen ze niet. Het heeft geen zin en bovendien moeten ze weg, want het vuur komt al nader en nader. Zo gauw mogelijk de brandweerwagens opgezocht, besluit de leider, die wijselijk niets van zijn grote angst om Hermans lot

tegen de anderen zegt. En met de fiets van de vermiste aan de hand trapt hij vooraan, op zoek naar de brandweer, die ergens een nieuwe positie zal innemen. Maar waar? En wat oneindig veel belangrijker is: wáár zit Herman? ...

5. DE STRIJD GEWONNEN!

Ja, wáár zit Herman? Die angstige vraag houdt niet alleen mijnheer Mulder bezig, maar ook zijn vrouw en de andere V.V.V.'ers. Zwijgend trappen zij door het bos en speuren links en rechts bij elk zijpad of zij ergens een glimp van de verlorene kunnen ontdekken. Maar wáár zij ook zoeken — Herman is en blijft spoorloos.

Ha, daar zien zij de brandweer. Misschien dat hij bezig is bij de mannen die zich teruggetrokken hebben en nu een nieuwe aanval op het vuur beramen. IJlings gaat mijnheer erop af: hebben zij soms een lange jongen gezien met een grijze plusfour en een roodgeblokte kampeerblouse?

Maar tot zijn grote teleurstelling krijgt hij een ontkennend antwoord. Bij deze brandweergroep is de jongen beslist niet — misschien bij de tweede ploeg, die aan de andere kant van 't bos staat opgesteld.

Dan maar snel daarheen! Nog steeds met een onbemande fiets aan de kop gaan de V.V.V.'ers op zoek naar de andere brandweerauto — maar als zij die ontdekt hebben, blijkt Herman ook hier niet te zijn. Waar dån? . . .

De wanhoop maakt zich meester van mijnheer Mulder en hij overlegt met de commandant wat hem nu te doen staat. Als de jongen zich werkelijk nog in het bos bevindt . . . maar nee, dat is haast niet aan te nemen. Het zou zijn dood zijn — een vreselijke dood van levend verbranden. Kan hij niet de andere kant uitgerend zijn, toen het vuur oversloeg op 't bos?

Já, wist ik dat maar, zucht mijnheer ten einde raad. Wat moet hij nu toch beginnen, waar moet hij Herman zoeken?

Intussen vreet het vuur snel verder. Dit grote dennenbos is redeloos verloren — ook het aangrenzende? En de hei terzijde? Nee, dat mag niet gebeuren. Gelukkig komt er nog meer hulp opdagen.

Er arriveert een derde bosbrandweerwagen, die uitgerust is met een grote watertank. Nu kan de rand van het belendende bos natgespoten worden, zodat overslag van het vuur minder gemakkelijk zal zijn. En als zeer welkome hulp brengen zware legertrucks 'n paar honderd met schoppen gewapende soldaten op de plaats van de ramp. Nu kan een strategische aanval opgezet worden!

De commandant heeft zijn plan al klaar: zij moeten het vuur insluiten. Dit bos moet prijsgegeven worden aan de vlammen — er is niets aan te doen. Maar verder mag het vuur niet komen: in de brede brandgang, waar hevig gespoten wordt, staat een lange rij brandweerlieden, burgers en militairen met takken en vuurzwepen klaar om de vlammen, als zij tot hier genaderd zijn, te doven. Maar het grote gevaar dreigt van op zij, daar is de heide weer gaan branden en hier moet met man en macht worden ingegrepen vóór het te laat is.

Ver naar achteren worden nu de soldaten in een wijde boog opgesteld. Dit betekent dat nog een deel van de heide moet worden opgeofferd, maar het is de enige kans op succes. Met vele handen is gauw een beschermende open gang van zand gegraven — met takken en schoppen zullen zij de rest moeten doen!

Zo wordt het vuur van alle kanten ingesloten — maar intussen zoekt mijnheer Mulder radeloos van angst naar de vermiste. De fietsen zijn op een voorlopig veilige plaats achter het „front” gebracht en onder hoede van mevrouw maken de andere V.V.V.'ers zich verdienstelijk tussen de beide bospercelen; hij echter dwaalt maar rond, speurend, vragend. Maar geen Herman te zien . . .

Nu nadert hij de uiterste rand van de hei, waar burgers en soldaten een verwoede strijd voeren met het vuur. Hij tuurt en tuurt

— is dat niet . . . ja, ja, hij is 't! 't Kan niet missen: rode blouse en grijze broek!

Gauw erheen!

„Herman, jongen, waar zit je toch? Hè, wat heb ik in angst gezeten over jou!”

Even staakt Herman het verwoede slaan met de vuurzweep die hij van een brandweerman gekregen heeft. En verwonderd zegt hij droog: „Angst? Over mij? Nou, ik moest toch helpen blussen?”

Pats, meteen slaat hij nog gauw 'n opflikkerend vlammetje uit! Hij begrijpt niets van mijnheers ongerustheid — hij is zó in actie geweest, dat-ie de anderen niet eens gemist heeft! Toen het vuur oversloeg op het bos, is hij met meer mensen meegerend en meteen weer aan 't blussen geslagen. Doodgewoon! Maar moe dat-ie is, moe! Kijk, hij heeft blaren op z'n handen, zó heeft-ie gewerkt. „Goed, jij hebt je best gedaan, jong,” zegt mijnheer begrijpend. 't Is een pak van zijn hart dat de verlorene hier vuil en bezweet, maar levend en wel aan 't werk is!

„Ga je nu mee naar de anderen?”

Eigenlijk wil Herman liever blijven — hier is zijn plaats en zijn werk! — maar op aandringen van mijnheer sjuwt hij toch mee. En met een luid hoera wordt het verloren schaap door de clubleden begroet.

Hun gejuich gaat echter verloren in het geschreeuw en geroep van het legertje blussers, voor wie het hoogtepunt van de strijd nadert. Het vuur heeft nu nagenoeg het hele bos verteerd en jaagt door de laatste rijen jonge dennen. Het is een spookachtig, angstwekkend gezicht. In de vuile rookwolken dansen de snelle felle vlammen in een roodgele gloed; het kraakt en knettert tussen de stammen en takken en soms loeit de wind er huilend doorheen. Dan spatten de vonken als vuurwerk uiteen — en het is ook vuurwerk. Maar dan ècht. Angstig en adembenemend.

Het is voor de rij blussers haast niet te harden in de rook en de enorme hitte, maar zij wijken niet. Het gaat erop of eronder!

Manmoedig slaan zij het vuur in de lage struiken en heipollen neer, doven de vonken en smeulende takjes in de brandgang en waken voor overslaan naar het bos achter hen. In laatste instantie is de tankwagen er ook nog — in de enkele gevallen dat hoogovervliegende vonken toch nog een begin van brand in het aangrenzend bos veroorzaken, zijn 'n paar waterstralen voldoende om het gevaar te bezweren.

Ook de V.V.V.'ers werken als paarden en weten niet van opgeven nu het erom spant. Met medelijden zien zij hoe de opgejaagde eekhoorns, konijntjes en bosmuizen verschrikt hun heil in de vlucht zoeken — maar zij vluchten niet. Ook al brandt de rook in hun keel en deinzen ze soms achteruit voor de felle hitte. Dit boeiend schouwspel van de loeiende laaiende rode vlammen, lekkend en spelend in de grauwgrijze rook, is iets om nooit meer te vergeten! Maar intussen doen zij, met alle anderen, hun plicht. Sla erop los, niet bang zijn!

En . . . zij winnen de harde warme strijd! Het lukt hun om de vijand te bedwingen, het vuur te doven. De laatste vonken, de laatste smeulende resten worden uitgeslagen — het bos is uitgebrand. En verder hebben de vlammen geen kans!

Als nu de militairen ook kans zien om de brand op de heide te bedwingen, is het gevaar geweken! Dat blijkt inderdaad het geval te zijn en de soldaten kunnen, na een laatste inspectie of alles veilig is, inrukken.

Ook de burger-blussers worden bedankt voor hun medewerking — de jonge V.V.V.'ers krijgen van de brandweercommandant een extra pluim voor hun zwoegen! Mede dank zij hun dapper optreden kon er nog veel natuurschoon gespaard blijven.

„Nu hebben jullie met eigen ogen gezien dat kleine dingen grote gevolgen kunnen hebben. Vrij zeker is de brand weer ontstaan door onvoorzichtigheid met vuur,” zegt de witgehelmd deskundige. „Misschien door een niet gedoofde sigaret of heeft iemand een lucifer zo maar weggegooid en kijk nu eens aan — is 't niet treurig?”

Ja, het is treurig. Onder een dun rookgordijn ligt de zo straks nog geurige kleurige hei nu zwartgeblakerd te stinken, kilometers ver. Een triest gezicht! En volgens de brandweercommandant is dit het ergste niet, al blijft het natuurlijk jammer. Maar de natuur herstelt zich zelf wel: over één of twee jaar bloeit de hei weer volop! Dat ook zoveel bos moest verbranden is echter veel erger. Een bos vraagt vele jaren om te groeien en bovendien is hout kostbaar: de schade loopt in de duizenden guldens.

De aanblik is werkelijk beklemmend.

Als in een spookbos rijen zich de verkooldde boomstompen aaneen, en slechts hier en daar steken nog wat zwarte naakte takken hulpeloos omhoog — het is alles even triest en troosteloos. Niet te geloven dat dit een uur geleden nog een mooi frisgroen bos was, met wuivende takken in de zomerzon, lokkend om lekker lui te liggen op het zachte mos! Nu is het verteerd, verpulverd, vernietigd. Dood en levenloos, zwart en stinkend. Misschien door 'n enkele vonk, één lucifer, een brandend sigarettenpeukje van een onvoorzichtige vakantieganger . . .

Lang blijven de V.V.V.'ers niet meer plakken bij de treurige restanten van wat eens bloeide — zij hebben nog een hele tocht voor de boeg. Dit akkefietje heeft heel wat tijd gekost en daarom: fluks de fietsen opgezocht en dan via de kortste weg naar Arnhem. Maar bij de eerste de beste boerderij zwenkt mijnheer Mulder het erf op. Even vragen of zij zich bij de pomp wat mogen wassen. Want ze zien er alle veertien ontoonbaar uit. Vreselijk, wat zijn ze zwart! Gezicht, handen, kleren, alles is even vies en vuil — en dorst dat ze hebben! Geweldig!

Natuurlijk mogen zij van de pomp gebruik maken en als de goedhartige boerin van hun jongste avontuur hoort, komt zij direct aandragen met 'n paar bekers en een grote kan karnemelk.

Hè, dat smaakt — er blijft geen druppel over!

Zij maken 't niet te lang; vanavond in de jeugdherberg krijgt alles wel een goede beurt en dus stappen zij met een welgemeend „Vriendelijk bedankt” verkwikt en verfrist weer op de fiets.

't Is nu niet ver meer naar Arnhem, Gelre's mooie hoofdstad, die zo geducht van de oorlog te lijden heeft gehad. Nu pronkt zij als vanouds weer in haar krans van groen en zijn de drukke straten en pleinen vol flanerende mensen. Maar de V.V.V.'ers moeten met een vluchtig bezoek aan Arnhem volstaan — anders komen zij te laat in Ubbergen! 't Is toch nog de vraag of zij daar op tijd zullen zijn.

Over de Rijnbrug trekt de kleine karavaan rap de Betuwe in, „de fruittuin van Nederland”. Nu, dat is wel te merken aan de boomgaarden, zwaar beladen met rijpend fruit! De kersentijd is juist voorbij, maar pruimen zijn er volop, zo goed als de eerste peren en appels. Bij de ingang van menige boomgaard staat een vlag met de uitnodiging: „Eet hier fruit” — en dat is wel erg verleidelijk!

Zouden ze... welja, ze zijn toch laat! Maar langer dan een kwartiertje rusten ze niet uit in de koelte van een Elster bongerd — lang genoeg echter om te smullen van de sappige pruimen waarop mijnheer trakteert! En 'n peertje nemen ze wel mee voor onderweg!

Dan doemt de machtige Waalbrug voor hen op, die in één geweldige boog van meer dan tweehonderd meter lengte de beide rivieroeveren verbindt. Hier moeten ze toch even afstappen en genieten van het wijde uitzicht over de brede drukbevaren Waal diep beneden hen, met daarachter het oude Nijmegen, de stad tegen en op de heuvels gebouwd.

't Is nu al bij zessen — zou het nog ver zijn naar Ubbergen, naar de jeugdherberg? 't Valt mee: direct achter de Waalbrug slaan zij links af de weg in naar Kleef in Duitsland en dan is het nog maar enkele kilometers. Ze fietsen er recht op aan — dáár is het: „Overberg”, een oude villa vlak aan de bochtige heuvelachtige straatweg.

Ze zijn iets over tijd: zes uur moeten ze aan tafel. De herbergvader moppert dan ook 'n beetje op zijn late gasten, maar als hij de oorzaak hoort, klaart zijn gezicht op.

„Nou, ik hoor het al. Jullie hebben vandaag wel je goede daad gedaan. Alla, gauw een beetje wassen; na 't eten geven jullie je maar een grote beurt.”

En dat doen ze ook. Na de fijne maaltijd nemen ze niet alleen hun lichaam, maar ook de kleren eens onder handen. Water en zeep doen wonderen! Maar de brandgaatjes hier en daar in een broek of rok krijgen ze er niet uit . . .

Dan maken zij, van top tot teen fris en schoon, nog een korte wandeling door het mooie Ubbergse bos- en heuvelland. Behalve Aart en Mieke. Die schrijven samen heel wat blaadjes vol in het dagboek — ze hebben zoveel beleefd vandaag!

En na de dagsluiting in de tuin van de jeugdherberg slapen ze vijf kwartier in een uur!

6. EEN NATTE DAG

Dinsdagochtend 7 uur: reveille! Dan corvee — slaapzalen vegen — ontbijten, bagage opladen en starten. Om 9 uur zijn de V.V.V.'ers al op pad — vaarwel „Overberg”!

In het nabije Nijmegen bezoeken zij natuurlijk even de beroemde Valkhofheuvel, waar eens, meer dan duizend jaren geleden, de machtige burcht van Karel de Grote heeft gestaan. Er zijn nu nog slechts wat restanten van te vinden. Maar het panorama over de rusteloze rivier en de brug, de Betuwe en het wijde polderland is prachtig! 'n Paar foto's waard!

En dwars door het in de oorlog zo geschonden, maar nu weer herbouwde Nijmegen koersen zij dan zuidwaarts. Op naar Beegden!

't Is een mooi land, dit Noord-Limburg. Links rijzen de steile beboste heuvels omhoog, rechts liggen de vlakke velden van de Maasvallei. Jammer dat de zon er niet over lacht! Enfin, zolang het nog droog blijft, heeft niemand iets te klagen. Maar . . . tussen Mook en Gennep vallen de eerste druppels uit het lage grijze wolkendek. En 't wordt al gauw een stroom van regen. Drie stoten op de fluit: dus afstappen en regenjassen aantrekken.

Dan vol moed weer verder, steeds maar langs de kronkelende Maas. En steeds maar in de regen! Wat 'n verschil met gisteren! Zij hoeven nu niet bang te zijn voor een hei- of bosbrand — alles is even nat. Zij zelf trouwens ook. Want tegen het gestaag vallende water is ten slotte geen jas of cape bestand en de één na de ander raakt „door”. Dit keer blijven zij dan ook lang plakken in een café, waar de lunchpakketten tot de laatste kruimels geleege worden.

Maar de V.V.V.'ers zitten niet te treuren achter de beregende ruiten. Vast niet! Al is het buiten nat, zij zitten binnen lekker droog en zingen het hoogste lied!

Toch kunnen zij hier niet de hele dag blijven en daarom hijsen ze zich maar weer in hun natte regenplunje. Vol optimisme — na regen komt toch altijd weer zonneschijn!

Maar vandaag blijkbaar niet. Want voorbij Venlo regent het nog. Dan is het nog vierentwintig kilometer naar Roermond. Een peuleschilletje voor de trappende trekkers, die de moed niet verliezen, maar toch telkens verlangend naar de grauwe wolken kijken! Zou het nog droog worden of . . . Ja, warempel, eindelijk „breekt” de lucht, de regen vermindert, er komt een klein plekje blauw te voorschijn — en dáár komt de zon om een hoekje kijken. Hè, hè, die is wel erg lang weggebleven vandaag!

Gauw binden zij de kletsnatte jassen achterop. Zo, als nu het zonnetje blijft schijnen, waait de rest misschien wel droog. Want zij zijn alle veertien nat tot op hun hemd! Maar een echte trekker maalt daar niet om. Welnee, wat zou 't!

Daar gaan ze dan weer, steeds verder naar het zuiden. Totdat bij het dorp Belfeld mijnheer Mulder drie stoten op zijn fluit geeft. Stoppen! Wat is er aan de hand?

„k Weet niet hoe het met jullie is, jongens, maar ik ben knap moe. En het gras is mij te nat om hier te gaan zitten. Omdat het nu zo geregend heeft, geef ik vandaag een extra oorlam! Ik trakteer nog eens, daar in dat cafeetje aan de Maas. Hebben we meteen een mooi uitzicht. Wie is ertegen?”

Niemand natuurlijk. Hoera, leve de regen!

En even later zitten ze prinsheerlijk op het terrasje van „Maas-zicht” achter de limonade.

Die naam is goed gekozen, want ze kijken hier van vlakbij over de rivier, die rustig tussen de smalle uiterwaarden voortkabbelt. Het water staat laag en op de droge uiterwaard spelen wat kinderen en grazen de koeien.

't Is een vredig gezicht zo. „Even een foto, jongens,” zegt mijn-

heer en pakt zijn toestel. Maar nee, de film is op. Geen nood, het dorp is dichtbij en daar kan hij wel een nieuwe kopen. Een paar V.V.V.'ers vergezellen hem, de anderen blijven waar ze zijn, volop genietend van het uitzicht. Maar mevrouw Mulder heeft het niets begrepen op die spelende kinderen in de uiterwaard. Zij vindt het maar knap gevaarlijk wat ze doen: vlak langs de waterkant krijgertje spelen en stoeien. Zelfs een hengelande jongen kunnen ze niet met rust laten, telkens geven zij hem een duwtje en dan wordt er van weerskanten stevig gestoeid. Als daar maar geen ongelukken van komen, zo dicht bij het water! Nog heeft zij die gedachte niet uitgesproken, of er gebeurt iets. Wat weet niemand precies, maar er klinkt plotseling geschreeuw daar beneden en de spelende kinderen hollen verschrikt weg. „Help, help!” roepen ze angstig en 'n paar wijzen naar de rivier. Wat betekent dat, is er één . . . ja, natuurlijk, vast één in 't water gevallen! Erop af, gauw!

Aart Roelofs is de eerste die van het terrasje springt en, rap gevolgd door de anderen, dwars door de uiterwaard rent. Hup, over 't prikkeldraad heen, wáár moet-ie zijn? Hebben de kinderen hier niet gespeeld? Ja, kijk, daar ligt de hengel nog . . . Maar waar is de kleine visser gebleven? Snel kijkt Aart rond . . . niets te zien. Niet op het gras, niet in het water.

„Ja, ja,” schreeuwt nu een kind dat teruggekomen is. „Peter is in het water gevallen, hier stond-ie en toen . . .”

Dus toch!

En weer speurt Aart over de kalme golven, loopt zenuwachtig langs de kant en . . . ja, daarginds, 'n twintig, vijftwintig meter verderop drijft wat. Nee, het zinkt. 't Is weg. 'n Moment later komt het weer boven, is het . . . ja, ja, een hoofd. Nu alleen nog maar een hand. Dan sluiten zich de golven ook boven dat kinderhandje . . .

Radeloos staan de V.V.V.'ers aan de kant, maar Aart bedenkt zich geen seconde. Met één ruk heeft hij z'n schoenen uit en dan — ploemp, daar gaat-ie. Brr, wat is het water koud! Nee, daaraan

nu niet denken, redden moet-ie, redden. En snel, vóór het te laat is.

Waar was dat handje nu zoëven? Met forse slagen zwemt hij naar het punt van 't laatste levensteken, duikt dan zo diep hij kan weg en zoekt en zoekt in 't gore water. Vergeefs. Niets te zien, niets te vinden. Hij móet even naar boven om lucht te hap-pen. Maar weer schiet hij dan naar beneden voor een tweede poging. En wéér geen resultaat. Toch geeft Aart het niet op. 't Gaat om een mensenleven! Vooruit, nog eens geprobeerd, ook al is-ie doodop. Een derde duik — en ja, nu heeft hij succes. Verder dan hij verwacht had drijft het jongetje, snel meegevoerd door de sterke onderstroom, diep onder 't water weg. Met één greep heeft Aart de drenkeling te pakken, slaat een paar keer krachtig met zijn benen en is dan boven water. Nu snel naar de kant ge-zwommen!

Maar dat valt tegen. Want hij zit nu bijna midden op de rivier en 't is nog een heel eind naar de wal, waar intussen een hele groep belangstellenden vol spanning zijn reddingspogingen volgt. Ook mijnheer Mulder is teruggekomen. Die staat op 't punt eveneens te water te gaan, als Aart het alleen niet af kan. Kijk 'm daar verbeteren worstelen met zijn zware vracht! Háált-ie het?

Jawel, Aart kan zwemmen als een otter en is sterk als een beer. Tactisch laat hij zich schuin naar de oever met de stroom meedrij-ven, zoveel mogelijk zorgend dat het hoofd van de jongen boven blijft. Maar de afstand is groot, het slappe lichaam is zwaar en de stroom wil 'm telkens naar het midden trekken. Volhouden, vasthouden! Aart klemt z'n tanden op elkaar en zwoegt en zwoegt in het zuigende water. Nog even, hij is er bijna. Nog tien meter misschien, nog acht, zes, vijf. Wat gaat het langzaam en wat is-ie moe!

Nee, hij houdt het niet langer, hij haalt het niet. Hij zinkt weg, samen met de drenkeling, die zich aan 'm vastgeklemd houdt en 'm in zijn bewegingen belemmert. Langzaam zakt hij . . . nee,

nee, hij moet naar boven. En met 'n uiterste krachtsinspanning weet Aart zich weer naar de oppervlakte te werken.

„Help!” brult hij angstig, „help!”

Dan springt mijnheer 'm zonder aarzelen bij — maar het is eigenlijk niet meer nodig. Want nog net kan Aart het puntje van de uitgestoken hengelstok grijpen en zich zo naar de kant laten trekken. En stevig houdt hij de geredde onder de armen vast!

Zo, hij voelt grond — hij is er. Dan trekken bereidwillige handen hem op de wal en nemen het vrachtje van hem over. Maar volkomen uitgeput laat Aart zich in het gras vallen, hij kan niet meer!

Ook mijnheer is op de kant gekrabbeld en neemt direct zijn maatregelen. „Opstaan, Aart, in beweging blijven! Gauw naar 't café!” Dan ontfermt hij zich over de drenkeling: een jochie van 'n jaar of acht. Hij is bewusteloos of . . .

Snel voelt mijnheer naar de ademhaling. Is er nog leven? Nee, het hart klopt niet meer . . . Is Aarts dappere daad dan vergeefs geweest?

Toch proberen! Mijnheer weet iets af van E.H.B.O. en past direct kunstmatige ademhaling toe. Zo, de armen op en neer, op en neer. Nee, geen resultaat. De jongen blijft bewegingloos en met gesloten ogen liggen. Er is geen leven meer in te krijgen . . . Toch geeft mijnheer zijn pogingen nog niet op. Dit kan soms lang duren en daarom zwengelt hij maar door met de armen. Mevrouw lost hem af en — aha, daar is de dokter al. Die neemt hun taak over en dan . . . ja, er komt leven in. Plotseling braakt het ventje een golf vuil water uit en nog één. Hij slaat zijn ogen op . . . hij leeft, ja, Peter leeft! God zij gedankt!

Vlug, een ladder en dan naar huis! Hij woont hier vlakbij, op een boerderij aan de overkant van de weg. Zijn moeder, die er vertwijfeld bij gestaan heeft, snelt vooruit en maakt alles voor de ontvangst gereed. En dan is het aan de dokter wel toevertrouwd om verder voor de patiënt te zorgen.

De V.V.V.'ers gaan terug naar het café, waar anderen intussen

voor Aart gezorgd hebben. Die lacht alweer in z'n geleende vreemde, maar droge kleren!

Mijnheer Mulder is echter ook nog kletsnat, hij druipt aan alle kanten. Kan hij zich hier even verkleden? Natuurlijk — maar dan komt er een boodschap van Peters moeder: of zij direct allemaal naar de boerderij willen komen.

En dat doen zij dan. In de grote keuken brandt het fornuis zo fel, of 't hartje winter is. Heerlijk warm is het hier! Hoe is het met de geredde? Best gelukkig, zegt boerin Van den Broek — en dan begint zij opeens zeuwachtig te huilen. Hoe kan zij Aart bedanken? Zij weet er geen woorden voor, maar zij omarmt hem als een echte moeder en zoent de verlegen Aart op beide wangen dat het klapt! En mijnheer ook bedankt! Zonder die twee was Petertje . . .

Nee, daaraan nu niet meer denken. Hij ligt veilig in z'n warme bed en maakt het gelukkig goed. Dan zijn hier droge kleren voor mijnheer, ondergoed en het zondagse pak van de boer. In de bijkeuken kan hij zich wel verkleden.

Ah, daar is de baas zelf, zó inderhaast van 't land weggelopen. En terwijl de natte plunje van Aart en van mijnheer snel boven het fornuis drogen, blijven zij nog 'n poosje napraten. De ruime keuken is propvol met de veertien onverwachte gasten, die zich de hete koffie goed laten smaken en intussen óók lekker opdrogen bij de warme kachel!

Maar zij kunnen hier niet de hele middag blijven, en als mijnheer en Aart weer in de eigen kleren zijn gestoken, nemen zij node afscheid van Peter, van de boer en de boerin. Nee, die twee moeten hen niet blijven bedanken! 't Is nu mooi genoeg geweest! En toch laat Van den Broek de redders van zijn kind zó niet gaan. Mijnheer moet wat meenemen voor onderweg: hier, 'n kaasje, 'n paar flinke worsten en een halve ham. Moeten zij met elkaar maar opeten, onder voorwaarde dat Aart het meeste krijgt!

En die wordt nog even apart genomen door de boerin. Zij wil precies zijn naam en adres weten, dan stuurt zij nog wel eens

wat aan zijn moeder. En hij moet beloven terug te komen in de vakantie. Moeder mag hij meebrengen, z'n broertjes en zusjes ook. Plaats genoeg hier op de boerderij, de reiskosten zullen zij vergoeden!

„Hier, da's voor jou,” zegt zij bij het laatste afscheid en drukt Aart een papiertje in de hand. En die weet niet of hij waakt of droomt: 't is een bankbiljet van honderd gulden! Nee, dat is te veel — hij heeft toch niet meer dan zijn plicht gedaan?

„Nee, méér dan je plicht, jongen. Wij kunnen jou met geld nooit vergoeden wat je voor ons hebt gedaan. Zonder jou hadden wij geen Petertje meer. Praat er dus niet langer over, je mag met dit geld doen wat je wilt. En nou tot ziens, hè? Kom maar gauw nog es terug! Doen, hoor!”

Daar gaan zij dan, wuivend en zwaaiend. Wat 'n middag! Maar als Aart het briefje van honderd pop aan zijn leider wil geven voor de club, weigert deze dat. Geen sprake van, dit geld is voor hem alleen en voor niemand anders. Mijnheer wil het waardevolle papiertje wel zolang voor hem bewaren, maar zaterdag krijgt hij het terug. Mag-ie z'n moeder gelukkig mee maken!

Door het mooie midden-Limburgse land trappen zij nu naar Roermond, gaan daar de Maasbrug over en zijn dan al spoedig in Beegden, dat op de linkeroever van de rivier ligt. En in dit kleine dorp vinden zij „'t Sangershoes”, een oude, maar gezellige jeugdherberg, waar ze met echt-Limburgse hartelijkheid ontvangen worden en meteen aan tafel kunnen.

Van uitgaan komt die avond niets. Het is weer gaan regenen en dus blijven de V.V.V.'ers binnenshuis — zij hebben vandaag hun portie van de nattigheid wel gehad! Toch wordt het een fijne avond, want „'t Sangershoes” doet zijn naam eer aan: het is een echt zangershuis, vol vrolijke trekkers uit alle windstreken van Nederland. Maar er zijn ook buitenlanders: twee Franse meisjes, een Belgische fietsclub en een groepje Duitse „Wandervogel”. De vriendschap is gauw gesloten en in de beide dagverblijven klinken allerlei talen dooreen — waar men elkaar niet verstaat, is de gebarentaal internationaal!

Onder leiding van de herbergvader met zijn gitaar zingen de Nederlanders hun jolige trekkers- en kampliedjes; dan doen de Duitsers zich horen, helder en zuiver. Tweestemmig nog wel! En de Franse meisjes krijgen ook een gul applaus voor hun mooie gevoelige chansons. Na het volksdansen van de levenslustige Vlamingen vertelt de herbergvader tijdens de thee enkele oude Limburgse legenden en moeder draagt wat gedichtjes voor, waarbij ze zich zelf op de luit begeleidt. 't Is een fijn stel, die twee!

Buiten ruist de regen nog gestadig, maar de avond vliegt om. En het is een goede avond geweest. Ook voor de V.V.V.'ers, die voor het eerst in hun jonge leven iets verstaan hebben van wat internationale vriendschap en saamhorigheid betekent. Ondanks de grenzen, ondanks verschil in taal en gewoonten horen zij als jeugd van Europa tòch bij elkaar. En die eenheid bezegelen zij met hun sluitingslied, dat zij staande en hand-in-hand zingen. Dan klinkt het: Welterusten, gute Nacht, slaop wel zulle en bonne nuit . . .

7. AVOND EN NACHT IN VUGHT

Alsof de zon wat goed wil maken van de vorige dag, schijnt zij 's woensdagsochtends al vroeg door de ruiten van „'t Sangersshoes”.

Dat belooft wat voor vandaag!

Zingend verrichten de V.V.V.'ers hun corvee — „piepers jassen” voor de nieuwe gasten — en laten daarna het zonnetje niet lang wachten. Een hartelijk afscheid van de herbergouders en de andere trekkers, een „Vaarwel”, „Bon voyage” en „Auf wieder-sehn” tot de buitenlandse vrienden en vriendinnen — dan gaan ze weer vol moed op pad. Brabant wacht!

Vught is het doel van vandaag en dat is niet naast de deur. Maar de dag is nog lang en de lachende zomerzon gaat met hen mee. Na de regen van gisteren is de natuur als verjongd, de aarde geurt, bos en hei hebben een fris en kruidig aroom, de vogels jubelen — wat is het leven mooi en goed!

't Is heerlijk om nu buiten te zijn, om de longen vol te pompen met deze zuivere lucht en dan met de vogels mee te zingen en te fluiten. Of stilletjes te genieten van deze schoonheid van de jonge dag, kijkend naar de druppels, die als duizend diamanten flonkeren aan bloem en blad.

Wijd wordt het land, oneindig wijd en vlak. Dit is het Peelgebied, eens een woeste streek van moerassen en dorre grond; nu door noeste arbeid herschapen in vruchtbaar land.

Het goede Brabant doet zich op z'n mooist voor, ook als de trekkers door de Peel heen zijn en wat meer in de bewoonde wereld komen. Met een grote boog zwerven zij om de fabrieksstad Eindhoven heen en dan doet zich nieuwe schoonheid open. Dwars door de glooiende Sonse heide met haar vennetjes loopt een mooi

fietspad; daarachter komen weer de weggetjes, die zich als glinsterende linten slingeren langs goudgele korenvelden, door bossen en langs verscholen boerderijtjes met hun typische Brabantse waterputten.

Op het erf van zo'n keuterboertje houden zij hun grote etensrust. Eigenlijk gedwongen, want Mieke heeft pech gekregen: haar voorband is langzaam leeg gelopen. Maar in een emmer water is het lek gauw gevonden — een lapje erover en klaar is Kees! Die reparatiekosten heeft mijnheer weer verdiend! En verdiend is ook de dagelijkse consumptie, want het water bij de boterham is gratis: zij mogen van de boer zelf zoveel putten als ze willen! Ziezo, heerlijk uitgerust en met volle veldflessen trekken ze weer voort. Op naar Vught! De tocht verloopt verder voorspoedig en om halfvijf arriveren ze, moe en stoffig, maar uiterst voldaan over de mooie rit door Brabant, in „De Mijlpaal”, zoals de Vughter jeugdherberg heet.

Hè, nu een lekker bad! Dat kan: de herbergvader wijst hun de naaste weg naar het grote zwembad „De IJzeren Man”, midden in de bossen gelegen. Als ze maar om zes uur terug zijn.

En de moeite van dit extra fietstochtje wordt dik beloond met een fijne zwempartij.

Veel te vlug naar hun zin geeft mijnheer het sein om aan te kleeden, maar de maaltijd wacht. En ze hebben allemaal behoorlijk honger!

Die avond gaan ze nog eens, nu te voet, dezelfde richting uit. Nu echter niet om te gaan zwemmen, nee, zij hebben een ander doel. Want Vught heeft in de oorlog een beruchte naam gehad: buiten het villadorp lag in de bossen een groot concentratiekamp van de Duitse bezetters. Hier hebben in die bange jaren duizenden goede vaderlanders gevangen gezeten, hier werden zij gemarteld en . . . vermoord.

Het kamp is nu opgeheven; in de kazernes zitten soldaten, maar er is nog één herinnering overgebleven aan het bitter lijden van

zovelen die niet buigen wilden voor het bruuft geweld. Dat is een grote open zanderige plek in het bos: de fusilladeplaats.

Tijdens de wandeling heeft mijnheer iets verteld van wat zich in de oorlogsjaren heeft afgespeeld in het kamp Vught en gezegd dat Nederland nooit, nooit vergeten mag wat de dappere verzetstrijders gedaan hebben. Zij zijn voor onze vrijheid gevallen — ook hier op deze fusilladeplaats, waar zij als honden werden neergeknald . . .

Het is er stil. Er klinken geen schoten meer en geen harde Duitse bevelen, geen jammerklachten van de gemartelden en geen gezang van hen die psalmzingend gelovig de dood ingingen.

Alleen de avondwind suist zacht in de hoge toppen der dennen, ergens fluit nog een late vogel. En stil betreden zij de grond die gewijd is met het bloed der dapperen.

Aan het einde rijst op de heuvel, die eens als kogelvanger dienst deed, het reusachtige ruwhouten kruis — symbool van het Leven op deze plaats van de dood . . .

En daaronder ligt het monument van blanke steen. Een monument met namen, alleen maar met namen van de honderden mannen en vrouwen die hier vielen. Vielen voor de vrijheid, voor het vaderland. En daarom staat met grote letters in de steen gebeiteld: „Den Vaderlant ghetrouwe blijf ick tot in den doet”. Meer niet. Het is genoeg. Want zij maakten die woorden van de Grote Zwijger wáár en bezegelden hun trouw aan het vaderland met hun leven . . .

„Zullen we hier onze dagsluiting houden?” stelt mijnheer voor. „In de jeugdherberg is maar één dagverblijf en daar gaat het mischien moeilijk; hier is het heerlijk stil en rustig.”

Dat is een goed idee. Onder de geurende dennen, terzijde van de gewijde plaats, zetten zij zich in een kring neer — en zij voelen er zich als in een kerk . . .

Zacht zingen zij hun liederen, zacht ook leest en spreekt mijnheer. En in de stille avond stijgt zijn dankgebed tot God omhoog. Hij dankt voor deze mooie dag, voor de zon en de zegen van van-

daag. Hij dankt ook voor de vrede en de vrijheid van het vaderland, het eigen mooie Nederland. En hij bidt voor hen die na de ongelijke strijd eenzaam zijn achtergebleven. Ook voor de duizenden jongens en meisjes, de oorlogswesjes, die geen vader of geen moeder meer hebben, zoals die ene in hun kring . . .

Na het „Amen” blijft het lang stil. Want zij weten allemaal wie die ene is: Aart Roelofs, wiens vader in het verzet gevallen is. Zijn naam staat, met nog enkele andere, vermeld op het bevrijdingsmonumentje in hun dorp.

Vanzelfsprekend is Aart het meest onder de indruk. De tranen branden in zijn ogen — en hij schaamt er zich niet voor. Hij heeft nu maar één verlangen: dicht, heel dicht bij moeder te zijn. Om, zo groot als hij is, even aan haar borst te kunnen uithuilen. En samen stil te kijken naar die grote foto op de schoorsteenmantel . . .

Dan zet, zonder aankondiging, mijnheer Mulder het slotlied in. Hier past maar één lied: de geloofspsalme van de eerste Oranje, het oude Wilhelmus. En als één man rijzen ze allemaal overeind en zingen het mee. Zó hebben zij nog nooit het volkslied gezongen; nooit eerder hebben zij de diepe betekenis van die woorden verstaan, als hier op de fusilladeplaats, waar mannen en vrouwen gevallen zijn met dezelfde woorden op hun lippen. „Het vaderland getrouwe blij ik tot in de dood”. En: „Mijn schild en mijn betrouwen zijt Gij, o God, mijn Heer”.

Stil, zoals zij gekomen zijn, gaan ze dan heen, mijnheer met Aart voorop. En in de zachte schemer van de vallende avond blinkt wit en helder het hoge kruis op de heuvel. Het Kruis, teken van de Overwinning op de dood . . .

Deze stille avond, dit samenzijn, dit samen-bidden en samen-zingen zullen de V.V.V.'ers niet licht vergeten. Aart niet en de anderen evenmin. Het is goed dat zij hier geweest zijn . . .

Maar die nacht in „De Mijlpaal” zullen zij ook niet gauw vergeten.

Volgens de voorschriften zijn ze om tien uur naar de slaapzalen gegaan en een half uur later was het stil in 't grote huis. De herbergouders deden hun gebruikelijke ronde en gingen eveneens te ruste. De nacht legde zich over Vught en over de jeugdherberg. Alleen 'n grote volle maan waakte te midden van ontelbare sterren, stralend en glanzend aan de diep-donkere hemel. Zo gaat de voornacht in alle rust en stilte voorbij. In de slaapzalen van „De Mijlpaal” staan, wegens de warmte, alle ramen wijd open en als het maantje eens naar binnen gluurt en luistert, hoort het niets dan de regelmatige ademhaling van de slapers. Soms kraakt ergens een bed, als één van de meisjes of jongens zich eens omdraait, maar verder verstoort geen geluid de stilte van deze zomernacht.

Moeder Luna, de nachtvorstin, kan tevreden zijn — alle trekkers slapen gerust en dromen van nieuwe tochten, nieuwe ontdekkingsreizen door het onbekende land, als het weer dag geworden is.

Slapen alle trekkers? Nee, toch niet. Op de meisjes-slaapzaal, aan de achterzijde van het huis, ligt Ank Moerman wakker. Zij is wel even onder zeil geweest, maar blijkbaar is ze ergens van geschrokken en kan nu de slaap niet meer vatten. Komt het door de warmte of is er een andere oorzaak? Zij weet het niet. Wel tien en meer keren heeft zij zich om- en omgedraaid — het helpt geen sikkepit. Ze krijgt het er alleen maar warmer en benauwder van. Pff, wat een hitte! De dikke wollen deken heeft zij al op 't voeteneind gegooid, dan kruipt zij voorzichtig uit de slaapzak. Zal 't nu beter gaan?

Niks, hoor, zij blijft maar woelen en de slaap komt niet. Met wijd-open ogen ligt ze naar de zoldering te staren, telt nog eens tot honderd, tot tweehonderd — en blijft klaar wakker. Hoe laat zou het zijn? Geen idee van. Ja, toch. Hoor, in de verte slaat een torenklok: één, twee, drie . . . twaalf slagen klinken helder door de stille nacht. Twaalf uur pas. Hoe moet het zeven uur worden?

Vanuit haar bed op de „tweede verdieping” kan Ank juist door het open venster naar buiten kijken. Mooi is dat, die zilveren maneglans op de donkere dennetoppen! Zal ze eens uit het raam gaan kijken?

Welja, waarom niet? Misschien dat zij na de frisse lucht beter kan slapen! Zij bedenkt zich niet lang, laat zich zonder gerucht uit het hoge bed glijden en sluipt voorzichtig op haar tenen naar het raam. Ha, hier kan ze goed zien.

Wat is het helder buiten! Beneden ligt de tuin te glanzen in het bleke maanlicht; zij ziet duidelijk het pad dat naar de schuur voert, de bomen erachter en nog verder de donkere contouren van het bos. Niets beweegt zich, alles is doodstil. Ook de natuur slaapt. Alleen zij niet.

Komaan, ze moet het nog maar eens gaan proberen; ze kan hier toch niet de hele nacht voor 't raam blijven kijken.

En juist wil Ank zich voorzichtig terugtrekken, als zij opschrikt. Hoort zij daar iets, ziet zij wat in de tuin? Of verbeeldt zij 't zich?

Ja natuurlijk, misschien is 't een konijntje of een late vogel die zijn nest zoekt.

Toch blijft ze nog even wachten. En luisteren. Hoor, daar is 't weer. Er kraakt wat daar beneden, er beweegt iets. Wat kan dat nou zijn?

Ank bukt zich wat dieper uit het raam — en dan is 't of haar hart stilstaat van schrik. Want zij ziet iemand heel voorzichtig over het tuinpad sluipen. Een man is het . . . en nòg één. Kijk, kijk, achter elkaar schuifelen zij naar de schuur. Nu zijn zij er en verdwijnen in de schaduw.

Wat moet dat betekenen? Zijn het dieven, inbrekers? Maar wat zoeken zij dan bij de schuur? 't Hart klopt Ank in de keel — wat moet zij doen?

Onwillekeurig heeft zij zich wat van het raam teruggetrokken, zodat niemand haar zien kan. Maar zij ziet vanuit haar hoekje zoveel te meer van wat er in het spookachtig maanlicht gebeurt. Kijk, daar zijn ze weer, die twee kerels. Ze morrelen wat aan de schuurdeur, openen die heel voorzichtig en . . . gaan naar binnen. Dat is niet pluis!

Ank zou willen roepen, schreeuwen, gillen. Ze doet het niet. 't Is of zij verlamd is van schrik, of de angst haar de keel dichtknijpt. Als vastgenageld staat zij achter het venster en staart en staart . . .

Het is weer stil geworden — Ank hoort alleen het heftig bonzen van haar eigen hart. Dan ziet zij, trillend op haar benen, hoe in de schuur een lichtje heen en weer flitst. Telkens glijdt er een schijnsel door de ramen — zijn ze daarbinnen bezig met een zaklantaarn? Wat zoeken zij daar dan?

Ineens begrijpt Ank het: de fietsen!

8. ANK MAAKT EEN BESTE BEURT

Is zij wel wakker? Of slaapt zij nog en is dit een boze droom? Ank drukt haar nagels diep in het vlees, zij knijpt zich verijng in haar armen. Au! Nee, ze is wakker, klaar wakker! Dit is geen droom, maar vreselijke werkelijkheid: er zijn dieven in de schuur. Fietsendieven!

Maar in hevige tweestrijd weet zij niet wat ze doen moet. Zal zij zich ver uit het raam buigen en 't die kerels toeschreeuwen: „Dieven! Gemene dieven! Laat die fietsen staan! Blijf eraf! Help, help, politie!” Zal zij . . . nee, nee, ze durft het niet, ze durft het niet! Dieven zijn altijd gewapend en als ze gaan schieten . . .

Maar wat dan? Zij alleen ziet dit en ze kan toch maar niet rustig de fietsen uit de schuur laten gappen? Haar eigen nieuwe fiets en die van de anderen? Kijk, ze rijden er al één naar buiten . . . Duizend gedachten flitsen door Ank heen — en dan ineens weet zij het: mevrouw Mulder roepen, de herbergvader waarschuwen. Gauw, gauw, vóór het te laat is!

Gelukkig weet zij het bed van de leidster: het eerste bij de deur, het onderste. „Mevrouw, mevrouw, word es wakker!” hijgt zij en trekt haar aan de arm. „Kom gauw, er zijn dieven buiten. Fietsendieven!”

Meteen zit mevrouw Mulder rechtop. „Ank, kind, wat is er, wat zeg je? Dieven? Waar?”

„Buiten, in de tuin, in de schuur! Ik heb ze gezien. Kom mee, dan kunt u 't zien, daar bij het raam!”

Dan sluipen zij samen gehaast naar het venster. En mevrouw, die dacht dat Ank een nachtmerrie had, slaat nu ook de schrik om 't hart. Geen twijfel mogelijk — daar beneden, op vijfentwintig,

dertig meter afstand, slaan twee dieven hun slag. Drie fietsen staan al klaar, een vierde wordt juist voorzichtig naar buiten gereden.

Maar dat mag niet gebeuren, ze moeten het verhinderen! Alarm! En mevrouw, niet bang, schreeuwt in de stilte van de nacht: „Halt! Laat staan die fietsen! Laat staan die fietsen! Laat staan zeg ik! Wacht, ik waarschuw de politie!”

Zij smijt het raam dicht en rent de slaapkamer uit, met Ank op haar hielen. Dan staan zij in het donker van de gang. Waar is de schakelaar van 't licht, waar slaapt de herbergvader? Beneden, boven?

Het duurt even voordat zij in het onbekende huis de deur met het bordje „Privé. Geen toegang” gevonden hebben. Ah, hier zal 't zijn.

Een roffel, een heftig gebons op het hout — en daar verschijnt de man al die zij zoeken. Net zoals zij, ook in pyjama!

Gejaagd verklaart mevrouw hun vreemde verschijning midden in de nacht en die paar woorden zijn voor de kordate herbergvader voldoende om direct poolshoogte te gaan nemen. Hij grijpt voor alle zekerheid een stevige wandelstok, stapt naar buiten, de tuin in . . . te laat! Het is er stil — de vogels zijn gevlogen. Maar niet zo heel ver weg klinkt nog gerucht: er rinkelt iets, er valt wat. Zijn ze daar nog? . . .

Gereed om toe te slaan, gaat de moedige man in de richting vanwaar het geluid kwam. Niemand te zien, niets te horen. Maar op zij van de weg ligt, blinkend in het maanlicht, een fiets . . .

Met die buit in de hand keert hij terug in de jeugdherberg en dan is zijn eerste werk: de politie opbellen.

Die arriveert, twee man sterk, korte tijd later — het onderzoek kan beginnen.

Inmiddels zijn alle slapers door het lawaai gewekt en naar beneden gekomen.

En als de politie er is, weet de herbergvader precies hoeveel fietsen er moeten zijn. Nu maar tellen!

Zij missen er drie; die van mijnheer Mulder is zoek, die van Ab en nog één van een andere trekker. 't Zijn de drie mooiste en duurste — de dieven hebben er wel de beste uitgepikt!

De zaak is duidelijk: zij hebben er vier meegenomen, maar zijn hals over kop gevlucht, toen zij op 't laatste nippertje betrapt werden. En kennelijk moesten zij er één laten vallen, toen zij op de weg waren en 't gerucht van de herbergvader achter zich hoorden.

De politiemannen schrijven alles nauwkeurig op en dan moet

Ank erbij komen. Zij is de kroongetuige van dit nachtelijk drama! En zij moet precies vertellen wat zij gezien en gehoord heeft. Waren die kerels klein of groot, jong of oud en hoe zagen ze eruit?

Een lange en een dikke, weet Ank heel zeker, zo te zien een jonge man en een oudere met een pet op, maar verder kan zij geen signalement geven. Daarvoor was het te donker!

Enfin, de politie heeft in elk geval enkele gegevens. De brigadier vindt het jammer dat zij niet iets eerder alarm geslagen heeft, maar prijst haar toch voor haar moedig optreden. Dank zij haar waakzaamheid kunnen zij nu direct gaan speuren naar de daders! Na het vertrek van de politiemannen keert de rust in „De Mijl-

paal" terug. Nu zij de zaak in handen hebben, heeft opblijven geen zin en dus zoeken alle gasten de bedden weer op. Maar bij de meesten komt van slapen niet veel meer, zeker niet bij de drie bestolenen. En Ank ligt alwéér lang wakker! Hu, wat 'n avontuur — zij rilt nog als ze eraan denkt!

Al vroeg is 't hele spul in de jeugdherberg present. En vóór achten is alles reeds aan kant, is er ontbeten en gecorveed — zij kunnen vertrekken! Als . . . ja, als de fietsen terecht waren. Maar de drie karretjes zijn weg en blijven weg. Dat ziet er lelijk uit voor de V.V.V.'ers! Hoe moet het nu verder met hun tocht?

De stemming zakt met de minuut, maar leeft weer 'n beetje op als de herbergvader het politiebureau opgebeld heeft. Nee, de fietsen zijn nog niet gevonden; echter wel een pet in de tuin. En dat hoofddeksel heeft de politie, die al bepaalde vermoedens had, een zeker spoor gewezen. Dat spoor wordt nu gevolgd — moed houden dus!

Dan komt om negen uur een telefoontje: of de drie fiets-eigenaars direct naar het politiebureau willen komen. Mevrouw Mulder en Ank moeten daar ook verschijnen.

Goed, dan gaat de hele club naar 't dorp. En terwijl de anderen buiten vol spanning wachten, verdwijnt het vijftal naar binnen. Het duurt vrij lang, maar eindelijk gaat de deur open en . . . daar komt mijnheer Mulder naar buiten. Mèt zijn fiets! Hoera! Ab en de andere trekker voeren ook in triomf hun karretje mee en mevrouw en Ank sluiten de rij. 't Is voor elkaar!

In triomf gaat het hele stel terug naar de jeugdherberg en daar horen zij het naadje van de kous. Bij het eerste ochtendlicht was de politie met een speurhond op stap gegaan en het eerste wat men vond was de pet. Dat gaf al een zekere aanwijzing in welke richting men zoeken moest. Bovendien werden op een bospad naar een verdacht buurtje verse sporen van fietsbanden ontdekt. Toen was de zaak gauw rond en bleef er nog één vraag over: in welk huisje moest een inval gedaan worden? Het tweede was

al meteen raak: in het schuurtje stonden de gestolen fietsen! Vader en zoon bleken de daders en ontkennen baatte dus weinig. De politiemannen deden toen meteen maar eens grondig huiszoeking en ontdekten tal van voorwerpen die afkomstig waren van diefstal. Het edele tweetal had dus blijkbaar meer op zijn kerfstok; vrij zeker had men met hen de inbrekers te pakken die al maanden lang Vught en omgeving onveilig maakten.

Zij zaten nu in 't cachot — zou Ank ze nog herkennen? Brr, ze bibberde wel 'n beetje, toen zij samen met mevrouw tegenover de twee kerels stond. Gelukkig waren er 'n paar stevige agenten bij! Ja, dat moeten ze zijn: die lange, de zoon, zag zij het eerst en daarachter kwam de korte dikke vader. Maar vannacht had die een pet op!

Toen mochten ze, met een bedankje van de chef gaan. En de fietsen gingen mee! Hulde aan de knappe Vughter politie! Maar ook een hoeraatje voor Ank, die een belangrijk aandeel in deze snelle ontknoping heeft gehad. Evengoed als mevrouw Mulder! Dan laden zij kweik de bagage op de fietsen en vertrekken. Onder al deze bedrijven is het knap laat geworden, maar één geluk hebben ze: er staat voor vandaag geen bijzonder lange tocht op het programma. Hemelsbreed genomen is het van Vught naar Chaam, in Brabants zuidwesthoek, niet ver, maar het is een bijzonder mooie streek. En bovendien heeft mijnheer nog een geheim plannetje in petto: zo mogelijk wil hij een kort ritje door België maken. Dan komen ze op hun zwerftocht door mooi Nederland toch ook nog in het buitenland!

Met gejuich wordt die verrassing ontvangen — maar eerst gaan de V.V.V.'ers 'n andere kant uit: noordwaarts in plaats van naar het zuiden. Want een bezoek aan Brabant is niet compleet zonder de hoofdstad gezien te hebben. En daarom: dat gaat naar Den Bosch toe, zoete lieve Gerritje!

Daar bewonderen zij Neerlands mooiste kerk, de Sint Jans-kathedraal. Een wonder van Gothische bouwkunst. Dan laten zij de peinzende bronzen Jeroen Bosch op de mooie Markt hun rug

zien en trappen zingend zuidwestwaarts. Over binnenweggetjes en fietspaden, langs beekjes en stille vennen, door de bossen: richting Tilburg! Maar de minder mooie textielstad laten zij wijselijk liggen, in de vrije natuur van het onvolprezen Brabant is 't beter!

Hun doel is 't merkwaardige tweeling-grensdorp Baarle-Nassau en Baarle-Hertog, het eerste op Nederlandse, het tweede op Belgisch grondgebied. Het is hier een wonderlijke situatie, want de twee dorpen zijn in werkelijkheid één. Nergens staan grenspalen, nergens vinden de V.V.V.'ers een verbod om België binnen te gaan! En toch is het best mogelijk dat zij niet in een Nederlandse, maar in een Belgische straat lopen! Slechts aan de huisnummers is te zien in welk land men is: een wit nummer op zwart is Nederlands, 'n zwart-op-wit Belgisch! Maar er staat één huis met twee nummers, een Nederlands èn een Belgisch — de grens loopt er midden door de gang . . .

Op 't gezellige pleintje, dat vreemd genoeg de Singel heet, vertelt mijnheer iets van deze merkwaardigste grensplaats ter wereld. Die grillige grens dateert al uit de middeleeuwen en zij is altijd zo gebleven. Zelfs bij de afscheiding van België bleven de beide Baarle's wat zij waren. Het hoofddorp is 't Nederlandse Baarle-Nassau, maar hierin liggen talrijke Belgische gebieden, zogenaamde enclaves, en zo komt het dat de onzichtbare grens soms dwars door huizen en tuinen loopt. Er is zelfs een café, waar de ene helft van het biljart op Nederlandse grond, het andere deel op Belgisch gebied staat!

De bevolking is één, al zijn er ook twee gemeentehuizen, twee postkantoren en tweeërlei politieagenten. De Nassauers en de Hertogenaren willen niet anders; zij leven broederlijk naast en met elkaar en het is om 't even of men in de winkels met guldens of met franks betaalt.

Een gek wereldje hier, vinden de V.V.V.'ers, maar machtig interessant. En natuurlijk sturen ze allemaal van hieruit een kaart naar huis, beplakt met een Belgische postzegel. Die gaan op

het Belgische postkantoor in de bus! Zo, dan zijn ze tòch in het buitenland geweest!

Want van een werkelijk tochtje door België kan helaas niets komen — er is geen tijd meer voor. Jammer! Maar meneer verzekert dat het land daar precies hetzelfde is als aan deze zijde. Er is geen verschil!

Nee, er is zeker geen verschil. Dat merken zij later pas, als zij een Belgische douanier ontmoeten, die hen wegens „illegale grensoverschrijding” zes dagen op water en brood wil zetten. En de fietsen in beslag wil nemen . . .

9. OP DE REEËNJACHT

Het is vanuit 't Nederlandse Baarle-Nassau nog een half uurtje zuidwaarts fietsen naar de eigenlijke grens en dat punt willen de V.V.V.'ers toch wel graag zien. Veel te bekijken valt er niet, 't is een stille rustige douanepost aan de weg naar Turnhout — dus wenden zij het stuur en trekken in de richting van Chaam.

't Is een schaars bewoonde streek met hier en daar 'n vergeten gehucht of wat eenzame boerderijtjes; verder vinden zij hier slechts bos en hei, doorsneden van kronkelende binnenweggetjes en paadjes. Wel een ideaal smokkelgebied!

Onbezorgd peddelen ze door dit uithoekje van Nederland. Wat is 't hier mooi! En stil! Ze ontmoeten geen levend wezen — het lijkt wel uitgestorven!

Alleen de man-aan-de-kop is niet erg gerust. Hij trapt maar door — en toch is hij niet helemaal zeker van de juiste richting. Wegwijzers en paddestoelen zijn hier blijkbaar onbekend en hij ziet niemand om de weg te vragen. Als ze maar niet te ver afdwalen van Chaam!

Aha! eindelijk nadert in de verte iemand op een fiets. Die zal hier de weg wel weten! Maar hé, wat vreemd: het is een man in een onbekende uniform. Een Belgische grenswacht? Doet er niet toe. Afstappen en vragen!

„Awel, ge moet naar Kaam,” zegt de dikke douanier. „Ge komt zeker uit 'Olland? Wel, dan moet ge nog wijd omrijden, in Strijbeek is de naaste grenspost. Ge hebt toch wel een pas of een bewijs van Nederlandschap en die jongelui ook?”

„Ja, ik wel,” zegt mijnheer Mulder, „maar zij niet. We hadden geen tijd meer voor een tochtje door België.”

„Ebben zij geen pas? Ook geen toeristenkaart? Maar hoe komt ge dan hier in België?”

„In België?”. . . stamelt mijnheer. „Maar we zijn toch in Nederland?”

„Welnee, menier, hoe komt ge erbij, dit is hier Belgisch grondgebied! Dus deze jongelui hebben geen pas? Nee? Dan is dat dus illegale grensoverschrijding en daar staat 'n strenge straf op!” De douanier trekt een bars gezicht en strijkt z'n knevel op. Grimmig monstert hij het troepje, dat met benauwde gezichten het gesprek gevolgd heeft. „Smokkelaars misschien? Koffie? Boter?” zegt hij streng.

Nu krijgt mijnheer het ook te kwaad. Wat 'n dienstklopper! „Dan zijn we per ongeluk over de grens gegaan. Heus, meneer, we konden er niets aan doen. 't Is mijn schuld, maar ik heb nergens een bordje gezien. Werkelijk niet!” pleit hij.

Het helpt niet. De grenswacht is onvermurwbaar. „Illegale grensoverschrijding,” gromt hij nogmaals. „En dat kan gestraft worden met zes dagen in 't cachot op water en brood. Met verbeurdverklaring van de fietsen! Tja, wet is wet. Ge zult allen mee moeten naar Turnhout!”

Wat 'n schrik!! Moeten zij de gevangenis in? Zijn ze de fietsen kwijt? En dat alleen, omdat . . .

Dan barst plots de douanier in 'n bulderend lachen uit. „Awel, die is goed! Welnee, mennekes, wees maar gerust! Ik meende 't niet zo erg. Wij Belgen houden van een grapke, weet ge? 'k Begrijp het wel, ge zijt per ongeluk in België verdwaald, dat kan hier makkelijk. En smokkelaars zijt ge niet, dat zie ik zo wel. Alla, kom mee, dan zal ik jullie weer over de grens brengen en de naaste weg naar Kaam wijzen.”

Nu is de man de gemoedelijkheid zelf. Nog grinnikend om de beteuterde gezichten stapt hij op en trapt dan, naast mijnheer Mulder, gezellig babbelend mee. Hij kent de weg hier op een prik, paadje hier, weggetje daar — en dan zegt hij eindelijk: „Ziezo, ge zijt weer op eigen grond. Nou gaat ge hier het fietspad

af en dan komt ge vanzelf bij de jeugdherberg uit. 'n Goeie reis en veel plezier samen!"

„Hartelijk dank, hoor," zegt mijnheer uit aller naam. „Hier, kan ik u daarmee dienen?"

„Hm! 'k Mag geen fooien aannemen, weet ge? Maar 'n goeie 'Ollandse sigaar staat niet in de wet! Merci en adieu!"

Nou, dat is me een olijkerd!

En zo zijn ze spoedig bij de prachtige splinternieuwe jeugdherberg „Het Putven", midden in de dichte Chaamse bossen gelegen. Nog juist op tijd! Ondanks hun dwaaltocht!

Wat is dit een mooi tehuis! Groot en ruim en modern, maar toch gezellig in zijn soberheid. Een echt „home" voor jonge trekkers! En die zijn er heel wat vandaag.

Na de maaltijd komt nog de grote verrassing van deze toch al zo veelbewogen dag. De V.V.V.'ers hebben gezwommen in het achter de jeugdherberg gelegen ven, waaraan het huis zijn naam ontleent. Als daarna plechtig de vlag op 't voorplein is gestreken, vraagt de herbergvader of er liefhebbers zijn om met hem de bossen in te gaan.

Er zit hier veel wild, niet alleen klein wild, zoals vossen, fazanten, konijnen en eekhoortjes, maar ook reeën. En die kunnen zij zien, als ze een beetje geluk hebben!

Elke avond tegen zonsondergang komt namelijk een kleine kudde naar de vaste drinkplaats in „Het Vogelven", verderop in het bos gelegen. Wie zich daar dan verdekt opstelt en héél stil is, kan de schuwe dieren in 't wild bekijken!

Dat is een buitenkansje! En dus gaat een hele troep trekkers, onder leiding van de herbergvader, op pad. Hij is een voortreffelijk natuurkenner, die alles afweet van bomen en bloemen, planten en dieren.

Zo herkent hij direct elk vogelgeluid en wijst hij de meisjes en jongens op het bijna onzichtbare nest — een gat in een boom — van de groene specht. Zelfs weet hij 'n vossehol te zitten, en al laat Reintje zich natuurlijk niet zien, fijne sporen in het zand

verraden toch zijn nabijheid! Maar om die te ontdekken moet de herbergvader als 'n speurhond over de grond kruipen — dan pas zien de trekkers ze ook!

„En nu allemaal mondje dicht,” zegt hun gids na een fikse wandeling. „En heel voorzichtig lopen, achter elkaar. Denk erom dat je niet op een tak trapt of je op een andere manier verraadt, anders krijgen we niets te zien. We gaan aan deze kant langs de rand van „Het Vogelven” liggen, hier dichtbij. De drinkplaats is aan de overkant, houdt die dus goed in de gaten.”

Zo, nu hier zo gemakkelijk mogelijk gaan liggen, vooral niet praten, niet bewegen, alleen maar wachten!

't Is uitgezocht weer voor zo'n expeditie. Geen blaadje beweegt, roerloos ligt het rimpelloze ven tussen de donkere dennen. De schemer hult alles in een geheimzinnig waas; heel de verstilde natuur ademt vrede en rust. Romantisch is het, zo'n „jacht” op reeën in 't avondlijk donker aan het water!

Ze wachten vijf minuten, tien minuten, een kwartier — niets beweegt zich aan de overzij. Zouden de dieren iets gemerkt hebben van hun verspieders? Geduld maar, geduld!

En ja, eindelijk, na lang wachten, horen zij ginds een licht gerucht. Dus toch? Ieder kijkt gespannen, maar bewegingloos toe . . . ja, ze zien iets. Het is een forse reebok, duidelijk herkenbaar aan zijn gewei, kennelijk de aanvoerder van de kudde. Fier staat het dier even aan de oever van het ven, wendt de kop naar rechts en naar links — nee, geen onraad te bespeuren.

Dan breekt de hele roedel door 't struikgewas, drie, zes, zeven, acht ranke reeën, enkele met kleine kalfjes aan hun zij. En rustig stappen zij naar het water, drinken er en dartelen onbezorgd rond.

Ademloos kijken de jongens en meisjes vanuit de verte toe. Zó iets moois, zo iets edels hebben zij nog nooit gezien! De maan is nu boven de bomen uit en speelt met haar helder zilverwit licht over het vredig natuurtoneel, zodat zij alles duidelijk kunnen

onderscheiden. Het is een sprookje, haast te mooi om waar te zijn!

Zij zouden er uren naar willen kijken — maar het duurt slechts minuten. Want als de prachtige dieren zich gelaafd hebben aan het water en ook de tere kalfjes gedronken hebben, is het alsof de aanvoerder een sein geeft.

'n Moment staat hij met trotse opgeheven kop doodstil, dan een machtige sprong en wèg is-ie!

Meteen gaat de roedel zijn aanvoerder achterna — snel als de wind zijn de reeën verdwenen.

Het sprookje is uit! Maar dit was een ècht sprookje. En een on-vergetelijk!

Vrijdagmorgen in „Het Putven”. Ochtendgymnastiek op de grote

weide vóór de jeugdherberg, vlaghijsen, corveeën, ontbijten. Dan de fietsen opgeladen — de V.V.V.'ers moeten verder. Verder? Nee, dàt helaas niet: ze moeten terug. Huistoe! Nog maar één nachtje in een jeugdherberg slapen en dan morgen weer in hun eigen bed.

Wat is deze week omgevlogen! Haast niet te geloven dat 't nu al vrijdag is en ze bijna een week op pad zijn! Maar de kalender vergist zich beslist niet: morgen zit de tocht er onherroepelijk op! Jammer genoeg!

Enfin, vandaag kunnen ze nog genieten. En dat doen ze dan ook volop.

Door de mooie Oranjestad Breda, in haar krans van bossen, trekken zij naar Oosterhout en vandaar op Geertruidenberg aan. Hier verandert plotseling het landschap. Bos en hei zijn verdwenen en hebben plaats gemaakt voor weilanden — hier begint het gebied van de grote rivieren. Daar is de eerste al: de Bergsche Maas, die overspannen wordt door de machtige brug bij Keizersveer.

Dan trappen zij door een vrijwel onbekende streek: het Land van Altena, dat naar rechts overgaat in het Land van Heusden. Links ligt de oeroude rivierendelta die Biesbos heet, het geheimzinnig gebied van water, riet en biezen.

Stil is dit Land van Altena, ruim en wijd. Tot aan de verre horizon strekken zich de vlakke polders uit, hier en daar draait een molen, kerktorentjes prikken hun fijne spitsen in het blauw van de hemel, loom en dromerig graast het vee in de vette weiden. Een mooi land!

Zij „bunkeren” vandaag op een pas gemaaid hooiland. En met 'n slok water uit de veldfles smaken de boterhammen, met een brok kaas en een stuk worst van boer Van den Broek, weer prima! Dan even heerlijk languit liggen luieren tegen een hooiopper! Het verse gras geurt verrukkelijk en hoog boven hun hoofden tiereliert een leeuwerik — wat hebben ze 't weer goed!

Maar mijnheer Mulder kijkt bedenkelijk naar de lucht. „We krijgen vast ander weer, jongens,” meent hij. „Kijk, er komen

donderkopjes aan de lucht; 'k ben bang dat we vandaag nog on-
weer krijgen."

„Wat je krijgt, hoef je niet te kopen," zegt Ab langs z'n neus
weg en doet zijn ogen dan weer dicht. Hij zou hier wel een dutje
kunnen doen!

Zó komen ze echter niet in Arkel en dat is toch de bedoeling.
Maar eerst moeten ze Loevestein nog bestormen!

Vooruit dus, in 't zaâl!

10. HUISTOE!

Waar Maas en Waal tezamen spoelt
En Gorkum rijst van ver,
Daar heft zich op de linker zoom
En spiegelt in de brede stroom
Een slot van eeuwen her.

't Is Loevestein. 't Is Loevestein,
Waarvan de wereld sprak . . .

Ja, daar staan zij nu voor het befaamde Loevestein, waarvan de oude dichter Tollens zong in zijn loflied op Herman de Ruyter. Eens een roemrucht roofofslot van zeker elf eeuwen oud, later beruchte staatsgevangenis en nu museum.

Wat heeft zich binnen deze dikke muren, in deze machtige torens en diepe kelders al niet afgespeeld in de loop der geschiedenis? Er is hier gevochten en gemoord, mensen zijn er gemarteld en gevluht (en warempel niet alleen Hugo de Groot!) — heel de bewogen historie van Nederland is hier in steen vereeuwigd.

Onder leiding van een gids dwalen de V.V.V.'ers door de zalen, kamers en kelders van het sombere slot en luisteren naar de dreunende uitleggingen van de man die de geschiedenis van Loevestein op z'n duimpje kent. Hier heeft de legendarische held Herman de Ruyter, die met drie dappere gezellen in december 1570 het kasteel voor de Prins veroverde, gevochten; op deze drempel moet hij door de Spanjolen zijn neergestoken. En hier is het verblijf geweest van Hugo de Groot, wiens ontsnapping in de boekenkist op 22 maart 1621 natuurlijk ieder kent.

Zo is er nog veel meer te zien over het verre verleden, doch ook aan dit interessante bezoek komt een eind. De veerboot naar Gorcum wacht!

Weer een nieuwe belevenis: varen! Maas en Waal hebben zich hier zusterlijk verenigd en gaan samen verder onder de naam Merwede. 't Is een fijn tochtje over de drukke rivier met haar driftige slepers, lange logge aken, machtige tankers en zwaarbeladen motorboten. Een echt Hollands gezicht, dat brede groenomzoomde water, met Loevestein en Woudrichem op de achtergrond en Gorcum aan de overzij! Met de oneindige hemelkoepel, vol dreigende donkere wolkengevaarten, erboven! Ook zó ben je mooi, Holland!

Natuurlijk wordt Gorcum, het oude vestingstadje, even bezocht. Niet te lang, want er is nu beslist gauw onweer op komst; de wolken pakken zich al samen en soms rommelt het wat in de verte. Maar het Hugo de Groot-poortje, waar de vluchteling-in-de-kist werd binnengedragen en daarnaast het huis van zijn vriend Daatselaar, van waaruit hij als metselaar verkleed veilig ontsnapte, moeten de V.V.V.'ers vanzelfsprekend even bekijken! Dan laten zij Gorcum met zijn mooie oude toren, zijn fraaie poorten en gevels achter zich en trappen rap naar Arkel. Het onweer is echter nog sneller! Want nauwelijks zijn ze buiten Gorcum, of daar vallen de eerste dikke druppels al. En meteen schiet een felle bliksemstraal door de lucht, direct gevolgd door een zware donderslag. Gauw de regenjassen aan en dan haast-je, rep-je verder! Schuilgelegenheid is hier niet aan de dijk, dus zij moeten er wel door.

't Is trouwens niet ver meer naar de jeugdherberg, slechts twee kilometer en toch . . . toch is het een angstig ritje. Want het onweer is niet meer van de lucht, de ene harde slag volgt op de andere en het licht onophoudelijk. Bovendien valt de regen nu bij bakken uit de loodgrijze lucht. Tegen zo'n bui is geen enkele regenjas bestand!

Trappen maar jongens, trappen! Of je leven ervan afhangt! En

misschien is dat ook wel 'n beetje zo — een dergelijk hevig onweer kan gevaarlijk zijn op een open weg . . .

Ha, gelukkig, ze zijn er. Daar ligt „De Pinksterblom” aan de dijk — een veilige vertrouwde schuilplaats in dit noodweer! De herbergvader staat al op de uitkijk en loodst zijn druipnatte doorweekte gasten gauw naar binnen. Zo, nu meteen maar de natte spullen uit, even onder de douche, droge kleren aan — en zij voelen zich weer kiplekker.

De laatste avond in de jeugdherberg!

Een wandeling door het stille polderland, langs de Linge, die vlak langs „De Pinksterblom” stroomt, door het oude dorp Arkel met zijn vriendelijke boerenbevolking, nog wat zingen en spelen in het dagverblijf — en dan houdt mijnheer Mulder zijn laatste dagsluiting. Ook voor deze dag, zoals voor de hele week die nu bijna ten einde loopt, is er reden om God te danken voor Zijn zegen. Wat heeft Hij hun in deze dagen veel geschonken, veel doen genieten! En nu mogen zij zich in de nacht weer aan Hem toevertrouwen. In Zijn hoede zijn ze veilig.

Zaterdagochtend. De laatste dag is aangebroken. De V.V.V.'ers doen voor 't laatst corvee, gebruiken het laatste ontbijt in de jeugdherberg, die oude, maar gezellige „Pinksterblom”. Alles is voor 't laatst!

Dat stemt wel 'n beetje weemoedig, maar aan de andere kant trekt toch ook weer het eigen dorp, het eigen huis. Diep in hun hart verlangen ze wel heel sterk naar vader en moeder! Wat zullen ze veel te vertellen hebben van hun fijne tocht!

Het is een mooi besluit geweest van hun schooltijd en zij zullen deze prachtige week niet gauw vergeten. De meisjes en de jongens niet, de leider en zijn vrouw evenmin. Die hebben, ondanks de kleine en de grote zorgen, minstens zo genoten als het dozijn jongere V.V.V.'ers!

Zij hebben vandaag alle tijd voor een rustige tocht door het Zuidhollandse polderland, dat weer z'n eigen schoonheid en bekoring

heeft. 't Gaat op Vianen aan, maar niet langs de kortste weg. Welnee, de binnenwegen mogen dan niet zo best zijn, het is er veel mooier!

Eerst langs de slingerende Linge met telkens weer verrassende uitzichten, door dorpen en miniatuurstadjes, waar de tijd schijnt stil te staan.

Dan koersen ze bij Leerdam, met z'n beroemde glasfabriek, op de Lek aan.

En tijdens de grote rust aan de hoge dijk, met het uitzicht over de brede rivier, gaan er stemmen op om de club niet te ontbinden als ze weer thuis zijn. De V.V.V. moet blijven bestaan, dan kunnen ze volgend jaar misschien wéér zo'n fijne tocht maken. Hè, ze verlangen er nu al naar! Als meneer en mevrouw tenminste óók meegaan!

„Zo, zo,” glimlacht de leider van het enthousiaste stel. „'k Geloof dat jullie 't nogal naar je zin gehad hebt deze week! Zijn die strenge schoolmeester en z'n vrouw 'n beetje meegevallen?”

'n Beetje meegevallen? 't Is met hen juist reusachtig geweest! En dan is 't Herman Dogger, die als oudste, wat haperend en stotterend, maar eerlijk gemeend mevrouw en mijnheer bedankt voor al hun zorgen en hun fijne leiding. „Eén hoeraatje voor meneer, jongens!” besluit hij opgelucht. En de schippers op de Lek kijken verwonderd op bij zo'n daverend gejuich!

„Nou nog een hoeraatje voor mevrouw! Hiep, hiep, hiep . . . !” En wéér dreunt het over 't wijde water!

„Al goed, jongens, al goed,” wuift mijnheer. „Geen dank, hoor, wij hebben evengoed als jullie een heerlijke week gehad. En weet je wat ik haast het mooist heb gevonden? Dit: dat we met elkaar zo'n hechte en echte gemeenschap hebben gevormd. God heeft ons wel gezegend in alles, wees Hem daarvoor dankbaar. Dat is het belangrijkste. En nu gaan we eens eindigen, want thuis wachten ze op ons. Maar zullen we nu alvast afspreken dat we volgende week nog eens 'n avondje bij elkaar komen? Oude herinneringen ophalen! En het logboek en de foto's bekijken!”

Oké. Woensdagavond in het meestershuis. En dan nu opgestapt voor de laatste etappe, via Vianen en zijn Lekbrug. Daar voelen zij zich weer „op eigen terrein”; ’t is Utrechts grondgebied. Maar daarom zijn ze nog niet in hun eigen dorp!

Toch schiet het nu hard op. Kijk, daar in de verte wenkt Utrechts trots, de hoge Domtoren, al. En als zij hun hoofdstad gepasseerd zijn, gaat het snel op huis aan. De omgeving wordt weer bekend — daar zijn de eerste huizen al. Dan: bellen, jongens, bellen! Heel het dorp moet ’t weten dat de V.V.V.’ers terug zijn!

En overal komen de mensen op het schelle belgerinkel te voorschijn. Groeten over en weer, wuiven en zwaaien — ha, nu voelen zij zich echte wereldreizigers, beroemde dorpsgenoten, teruggekeerd van een lange en gevaarvolle expeditie!

Niemand gaat nog langs de kortste weg naar huis. Nee, ze zijn op ’t Kerkplein samen gestart, daar gaan ze dus ook uit elkaar. Maar eerst maken ze een „ererondje” en passeren langzaam alle huizen waar een V.V.V.’er woont. En maar bellen! Ziezo, dan weten vader en moeder alvast dat zij op komst zijn!

Het wordt een enorme stoet. Want al wat fietsen kan sluit zich achter de V.V.V.’ers aan, ouders, broertjes en zusjes, vriendjes en vriendinnetjes. En zó doen zij hun triomfantelijke intocht — de politie moet er zelfs aan te pas komen om in de toch al drukke Dorpsstraat ruim baan te maken. Voor ’t eerst en voor ’t laatst zijn ze oorzaak van een verkeersopstopping!

Kerkplein — eindpunt! Afstappen. Het is voorbij, de zwerftocht van de V.V.V.’ers zit erop. Gauw maakt mijnheer Mulder nog een laatste foto van de blijde aankomst — dan komt hij handen te kort voor ’t afscheid.

„Geen dank, wel thuis allemaal,” lacht hij blij. „Jullie weten nou de weg alleen wel, hè?” En voor Aart Roelofs heeft hij nog iets extra’s! Maar vóórdat zij uiteengaan, roept hij met ’n daverende stem: „Een driedubbel dik hoera voor onze V.V.V., jongens en meisjes! Daar gaat-ie! Hiep, hiep . . .”

„Hoera, hoera, hoera!” schalt het tegen de oude toren.

„En voor meneer en mevrouw!” brult Bert boven alles uit. „Lang zullen ze leven! Hiep, hiep . . .”

Het oorverdovend gejuich uit wel honderd monden doet de duiven op de torentrans verschrikt wegfladderen. Wat 'n herrie ineens! En waarom?

Omdat de meisjes en de jongens van de V.V.V. weer heelhuids thuis zijn, koert een wijze dikke doffer tot zijn vrouwtje. V.V.V., dat zijn Veertien Vrolijke Vrienden. Die hebben 'n reuzetocht gemaakt en zijn op hun fietsen veel verder weggevlogen dan wij ooit geweest zijn. Je merkt zeker wel dat zij 't geweldig naar hun zin hebben gehad! Maar nu schijnen ze toch ook weer blij te wezen dat zij op 't oude nest terug zijn! Zou ik ook, want: oost west, thuis best, zeggen de mensen altijd. Kom maar mee, het wordt weer rustig op 't Kerkplein.

En haastig vliegt het duivenpaar naar het vaste plaatsje in de toren. Beneden zien zij de laatste V.V.V.'er huiswaarts gaan.

INHOUD

	Blz.
1. Grote plannen	7
2. Het plan wordt werkelijkheid	12
3. Een avontuurlijk begin	18
4. De heide brandt!	26
5. De strijd gewonnen!	35
6. Een natte dag	42
7. Avond en nacht in Vught	50
8. Ank maakt een beste beurt	57
9. Op de reeënjacht	64
10. Huistoe!	71